

Tára postala
 plátte in num.
 No. 224.713-929.

Szerkesztőség
 és kiadóhivatal:
 Cluj-Kolozsvár, Strada
 Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 19.
 Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
 földre: Havonta 1, negyedévre 3,
 félére 6, egészévre 10 dollár. Hír-
 tételek díjszabás szerint. Az „UJ
 KELET” az erdélyi és bányási
 zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
 keink utánozását csak a forrás
 megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertetlen
 leveleket nem
 fogadunk el.
 Kéziratok
 megőrzését és visszaküldését nem
 vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
 Ernő. Felelős szerkesztő Jémbor
 F. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
 Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 81.

Ára 5 lej

Csütörtök, 1933 márc 16.

5693. EV
ADAR 16.

XVI. ÉV,
62 SZÁM.

Cuza és Hitler módszere

Egyre többen akadnak román honfiak, akik Hitler módszerét ajánlják a kormányának kommunisták, zsidók vagy akár ki ellen.

A csodálatos csak az, hogy mindezt szabadon és anélkül tehetik, hogy azonnali hazaárulási pert akasztanának a nyakukba.

Cuza ur is Hitlerért rajong.

Hitler viszont a békeszerződések revíziójáért lelkesedik, a német világuralom restaurálásáért, melynek büszke hadait csaknem egy éven át nyögte — többek között — Bukarest, Románia fővárosa is.

Steré hazaárulónak bélyegezték meg egy egész életre, mert állítólag németbarát politikát folytatott.

Cuza ugyanezt szabadon teheti.

Nyíltan lelkesedhetik a hitleri módszerekért.

Azokért a módszerekért tehát, melyek a Kaiser és a német imperializmus viszályait vonhatják maguk után s melynek éle egyenesen Franciaország és a kisantant ellen irányul.

Cuza tehát helyesli ezeket a módszereket.

Vajjon a kormány mit szól hivatalosan eme „szabad” véleményhez?

Hiszen eme vélemény szabadság intézőihez képest Stere állítólagos árulása szelíd gyermekesiny volt.

Vagy ha Cuza árulja el hazája legnyilvánvalóbb érdekeit, — az más?

Más, mert egyidejűleg a zsidóknak is üt egyet?

Ideje volna, hogy a kormány végre nyilatkozzék ebben a kérdésben.

Mert ha hallgat, úgy ez azt jelenti, hogy egyetért Cuzával.

Már pedig ez abszurdum volna.

És az is.

De végre tiszta vizet kell önteni a pohárba.

Az osztrákokat nem lehet beugratni!

Hitler birodalma most van kialakulóban. A megtorlás sötét felhőjétől, az egyéni akciók gonosz pusztításaitól vére, sen terhes légkörében alakul ki a harmadik birodalom. Ötvenkét százaléka a német népek odaállott az ellenforradalom mellé és 48 százaléka ennek a népek összeszorított fogakkal várja, mit fognak a nemzet javára megvalósítani Hitler ur és feudális csatlósai. Eddig gyilkoltak, erőszakoskodtak, jogfosztásokat követtek el. Ez a tíz napos uralom mérlege.

És még valami.

Hitler nem tudja már megfékezni a politikai erőket és hiábaváló minden intelme és hiábaváló a propaganda letompulása. A piszkos áradat végighömpölög Németországban.

Más metódushoz kellett tehát folyamodni. A horogkeresztes, immár majdnem intézményszerű mozgálmóba bele akarják vonni a Németországon kívüli németiséget is. Sok helyen sikerült. A hatalmas német nyelvetterület messzi birodalmában sok sziget akadt, ahol a hitleri elgondolást nemzetnek veszik és egy ködös, bizonyára soha ki nem kristályosodható nemzeti világnézetben keresik az embereket a krízis gyögyöszert. De ez nem támogatja tételesen és valószínűsít, realizálható módon a hitleri uralmat. Erre az lenne jó, ha Ausztria gyorsan lecsatlakozhatna Hitlerhez. A kampókeresztesek jóelőre megterveztek ezt és biztosan számítottak arra, hogy a hatalom átvétele után forradalmi uton Ausztriát is megszerzik.

Csak hogy Ausztriában még idején megkötötték a lólabát, az osztrákok józanossága megjött amikor látták, hogy a hitleristák miképp viselkednek katolikus ellenfeleikkel szemben Bajorországban. Ha a csatlakozás gondolata az osztrák polgárság körében, sőt a proletárintutban eleve nem is lobogott, az utolsó napok eseményei pörére leplezték le a hitleri és huzenbergi szándékokat. Ausztriában a Dollfuss-kormány is, amely igazán nem valódi progresszivitással, a legelősebben helyezkedik szembe az országban megnyilvánult hitleri tendenciákkal ellen és kivételes intézkedésekkel biztosítja az országot egy esetleges kampókeresztes

Franciaország Német-országra hárítja a felelősséget a leszerelés meghiusulásáért

Népszövevényi körökben lehetségesnek tartják a leszerelési konferencia négy-öt hétre való elhalasztását. Franciaország ellene van az olaszországi öthatalmi értekezletnek

Párizs, március 15. A lapok hangoztatják, hogy Franciaország nem térhet el a leszerelési kérdésben eddig vallott álláspontjától. Ezért nem sok eredményt várnak Macdonald akciójától, aki egész napon át Genfben közvetítő jellegű indítványa megszövevényésén dolgozott. A lapok elhárítják Franciaországról a felelősséget a leszerelés meghiusulásáért s azt Németországra hárítják át.

A genfi lapok értesülései szerint Macdonald felfogása szerint minden meg egyezés a leszerelési kérdésben többet érne az értekezlet elnapolásánál. Ehhez csak akkor kell nyulni, ha már minden egyéb megoldás lehetetlennek bizonyul.

Népszövevényi körökben lehetségesnek tartják az értekezlet rövid időre, esetleg 4-5 hétre történő felfüggesztését, hogy

ez idő alatt az Egyesült Államok, Anglia, Francia-, Német-, és Olaszország kormányelnökei illetve fődélegátusaiak valószínűleg Felsőolaszországban öthatalmi konferencián tisztázzák a helyzetet. A franciák még ellene vannak az öthatalmi konferencia olaszországi ülésének. Egyébként Genfben Macdonald újra tárgyalat Aloisival, aki később tárgyalást folytatott Paul Boncourral, majd ismét felkereste az angol miniszterelnököt s közölte vele a francia külügyminiszterrel folytatott eszmecsereje eredményeit.

Az angol sajtó sürgeti a Mussolini-Macdonald találkozó létrehozását, hogy megegyezést lehessen létesíteni a leszerelési tanácskozások további sorsa tekintetében.

A nácik ellen irányul az ausztriai diktatórikus intézkedések éle

Az alsóausztriai tartománygyűlés bizalmatlanságot szavazott a Dollfuss-kormányra. A nácik puccszerűen akarták kimondani Ausztria csatlakozását Németországhoz. Miklas szövetségi elnök levélben kérte fel a képviselőket, hogy ne jelenjenek meg a nemzetgyűlés ülésén

Bécs, március 15. Tegnap szükségrendelést jelent meg, amely megadja a kormányának azt a jogot, hogy szabadságot katonákat szolgálatra behívasson és visszatarthassa a szolgálatban azokat a korszakosítottakat, amelyeknek szolgálati ideje lejárában van.

Egyes körökben határozottan állítják, hogy a diktatórikus intézkedések első sorban az osztrák nemzeti szocialisták ellen irányulnak. A nemzeti szocialisták puccszerűen végre akarták hajtani Ausztria egységesítését Németországgal s a kormány ezt a szándékot találta olyan veszélyesnek, hogy emelt elrendelte a diktatórikus rendszabályokat az alkotmány felrétételével.

Egyébként tegnap az alsóausztriai tartománygyűlésen szenvedélyes viták után a többség — szociáldemokraták és nem-

zeti szocialisták — bizalmatlanságot szavazott a Dollfuss-kormányra. A legelősebb támadást a kormány ellen Leopold nemzeti szocialista képviselő intézte. A nemzeti tanács ülését megtartják. A kormány nem változtatott azon az álláspontján, hogy a törvényhozás összehívását törvényellenesnek tartja, de nem fogja az ülés megtartását karhatalom felvonul-tatásával megakadályozni.

Egyidejűleg Miklas elnök levelet intézett a nemzeti tanács tagjaihoz, melyben felkérte a képviselőket, hogy a parlamenti válság békés elintézése érdekében ne jelenjenek meg a nemzeti tanács ülésén, amelynek összehívását a kormány törvényellenesnek tartja.

Straffner lemondott másodelnök két ízben volt a szövetségi elnökkel s ma déln folytatják a megbeszélést.

forradalom ellen. Most már tisztán látják Ausztriában, hogy ez a forradalom nem a nemzet közönsége érdekében lángolt fel, hanem rossz és közönségtelenes párturalmi okokból.

Az osztrákok szembenállása történeti jelentőségű: a kijózanodás első megnyilatkozása ez. És amilyen gyorsan jött a hitleri forradalom, bizonyára olyan gyorsan jön majd annak dialektikus ellentéte. Tébboly után a kijózanodás. Hogy helyet adjon a nyugodt fejlődés szintézisének. És akkor csodálkozni fogunk azon, hogy ennek a nagyszerű népek az életében ilyesmik is előfordulhatnak.

Világpolitikai zürzavar

Az angol lapok világpolitikai zürzavarról írnak.

Kár, hogy ilyen későn ébrednek csak fel.

A politikai zürzavar csaknem egy évtizedes már a világon, csak eleddig nem vették észre.

Mert nem akarták észrevenni.

Köntőfalaztak, szépitgettek, hazudtak, tagadtak és hamisítottak.

Mindenről beszéltek, csak arról nem, amiről beszélni kellett volna.

Arról, hogy a zürzavar természetes velejárója a gazdasági anarchiának, az élet anarchizálásának, az ember anarchizálásának.

Arról, hogy a rend álma meddő ott és akkor, ahol emberek milliói éheznek és privilegizáltak és privilegizálatlan nemzetek vannak.

A nagy zürzavart azonban már kilátszanak az új európai és világesoportulások kontúrjai.

A hitleri öröklet tombolása körül új, megdöbbentően új politikai jegecedések kristálya villog.

Az olasz-magyar-német antant magva körül egyre élesebben rajzolódik ki a francia-lengyel-orosz-kisantant szövetség kontúrja.

Hitler Németországa körül egyre észrevehetőbben fonódik a tragikus gyűrű. A káosz tengeréből fenyegető szigetek emelkednek ki. Vasba és vérbe burkoltan.

A leszerelés álmát a felszerelési láz eksztázisa váltja fel.

A zürzavar kristályosodóban van s mire végleg kikristályosodik — már nem a béke, hanem az új világháború zürzavara lesz belőle.

A távolkeleti események mementóját nem szabad figyelmen kívül hagyni.

A levegő nemcsak zürzavarral, de puszkaparral is telített.

A zürzavar tánclepedékben lejt a végzet felé!
 A zürzavar végzete és a végzet zürzavara felé!

VILÁG TÜKRE

A dollár sorsa

A nemzetközi hitelkrízis két évvel ezelőtt történt kirobbanása óta a világ gazdasági életét egyre zavarják valutáris gondok: a valuták konszolidálása és régi nivójának megszerzése. A háboru utáni évek első inflációjára világosan leleplezte azokat a hibákat, amelyek a háboru előtt és a háboru során a gazdasági élet vezetésében történtek. És most a krízis következtében súlyosan szenvedő néprétegek Európa és Amerika számos országában attól várják a gazdasági élet meggyógyulását, hogy a kormányok majd mindenütt szabadkezet engednek az inflációnak. Ezzel a kívánsággal majdnem mindenütt szembehelyezkednek a kormányok, mert tudják, hogy ha fedezetlen pénzekkel elárasztják az országot, a zavar még csak növekedni fog.

Néhány hónappal ezelőtt még remélni lehetett, hogy ki fognak józanodni az emberek és inkább a deflációban fogják keresni a gazdasági élet talpra állítását. Arra gondoltak, hogy Anglia stabil valuta nélkül úgy sem éreznék jól magát és bizonyára vissza fog térni az aranyalapra, mihelyt a világgazdasági konferencia legfontosabb problémáit rendezni fogják. Számítani lehetett azzal is, hogy számos ország az angol stabilizáláshoz fog csatlakozni, amint hogy néhány állam máris elhagyta az aranystandardot. A dollár épügy, mint a német márká, az 1931-1932 attackot túlélte és épügy bizalommal voltak hozzá, mint a holland ferinthez, mint a belga valutához, mint a francia frankhoz és mint a svájci pénzegységhez.

Ekkor váratlanul jött az ostrom a michigani bankok ellen. Ez a vihar féltelmetes gyorsasággal végigszáguldott egész Amerikán, az emberek igyekeztek tudni a dollárjaikon, a nemzetközi dollárkereskedelemben megbéniult és megingott a dollár stabilitásába vetett bizalom. Ezzel a nemzetközi aranyfedezeti pénzügyveszedelembe jutott és a veszedelem még ma sem járult el.

Az amerikai bankok krízisének okát tudjuk. Mint ahogy Európa néhány országában, a konjunktúra idején kihelyeztek pénzeket, anélkül, hogy krízisállók fedezetre adták volna, épügy az Egyesült Államokban nagyon sok hitelet helyeztek ki a mezőgazdaságnak, amely ugyanolyan krízisben van, mint a mezőgazdák tömegei Európa országában. Ha tehát a bankokat az állam talpra akarja állítani, akkor ezt aligha teheti mással, mint a mezőgazdák újabb megterhelésével. Hoover anakidején, amikor a buza és gyapot árának megszilárdítását akarta végrehajtani, a bankoknak állami hiteleket folyósított és e hitelek révén jobb árakat akart elérni. Csak későn látta be politikájának hibáit és mire utódjára került a sor, ez a probléma már az infláció felé fajult.

A dollár elérte telenedése ellen azonban hatalmas gazdasági tényezők ágas kódtak. Roosevelt már nem tehetett a dollár érdekében egyebet, minthogy kedvezményeket ígért a farmereknek. Egy uttal lekötötte magát a dollár stabilitásához és nem mutatkozik hajlandónak az összes bankok támogatására. A fizetőképes bankokat segíteni akarja. Amelyek likvidálódnak, azokat reorganizálja és a fizetőképtelenekeket egyszerűen bezárta. Az elnök és pénzügyminisztere meghatalmazást kaptak arra, hogy minden bank ügymenetét felülvizsgálhassa. Az állam és a kormány maga rendelkezik az illető pénzintézet élete és halála fölött.

Mindenképen fennáll az a nagy valószínűség, hogy a dollár aranyparitását nem fogja veszély fenyegetni, egyfelől azért, mert az Egyesült Államoknak nagyon kevés külföldi tartozásuk van és fölötté nagy aranykészletük. Számolni kell azzal is hogy Anglia igye

Uránia mozgó

Arsen Lupin

rendkívüli kalandorfilm, John és Lionel Barrymore-val a főszerepekben

kezni fog Amerikával párhuzamos hitel politikát folytatni. A két országnak ugyanis a nyerstermények és az agrár termények világpiacán olyan nagyrésze sedése van, hogy egyedül Anglia és Amerika képes a világpiaci nivót befolyásolni. Ez az oka, hogy Roosevelt más valutáris fedezetű alap mellett együtt akar menni Angliával, amely aranyfedezet nélkül is meg tudta szilárdítani valutáját. Roosevelt erélyes kézzel akarja Amerika és ezzel a világgazdaság ügyét rendezni és ebbe a politikába pontosan bele talál az a proklamáció, amelyben az államháztartás ki-egyensúlyozása érdekében messzemenő felhatalmazásokat kér a maga és kormányára számára.

Roosevelt és tanácsosai bizonyára nem hagyták figyelmen kívül azokat a nehézségeket, amelyekkel meg kell majd küzdeniök. Lehet tehát remélni, hogy Amerikában rövidesen teljesen rendeződnek a pénzügyi dolgok. Ha ez nem történik meg akkor súlyos bajok szakadnak nemcsak Amerikára, hanem az egész világra. Egy határtalan infláció hatásait Németország mutatta a legszöröbben. A korlátolt infláció hatásai ugyan enyhébbek, de alapjában véve az sem más. Vagyonok átesoportó sulnak és a szociális felszültségek követ kezében nagy töke pusztul el. A zavar semmiképpen sem tisztázódik.

Angliában ujjában erősen dolgoznak az aranyfedezetre való visszatérésben. Ezt azonban egyelőre nem szorgalmazzák. Nemcsak Anglia, hanem az egész világgazdaság érdekében.

A nagy pánik után mindenesetre jóteknony hatással volt Rooseveltnek elszánt, határozott politikájára, amellyel a dollár értékét fenn akarja tartani. Az Egyesült Államokban egyelőre még nagy a gazdasági depresszió és a munkanélküliség kétségbeesése, mint sötét árnyék borul Amerika közéletére. De az új elnök a jelen helyzetben kell, hogy megmutassa egy energikus politika erejét és mindenekelőtt a külfölddel szemben kell formát mutatnia azzal, hogy nem tűr országában egy kiegyensúlyozatlan költségvetést. A banklejték biztosítását, a biztosítási intézetek munkájának zavartalanítását, az életképes ipari vállalatok támogatását és az agrártermények árának megszilárdítását vette programjába. Azzal, hogy ha majd ezeket keresztül hajtotta, hozzálát a munkanélküliség rendezéséhez. És ha ezt is keresztülviszi, biztosan számíthat egy újabb amerikai prosperitásra.

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitűnő írónő a ma asszonyának és verződő korunknak legizőbb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Új Kelet könyvostályában.

Ujdonság! Ujdonság!
JOSEPH ROTH

HIQB

c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és melkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény skora tűzével és mélységével, mint Joseph Roth „Hiqb” c. regényében. Kapható az Új Kelet könyvostályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett bélyegben is) vagy utánvétellel.

Select Mozgó Dolores del Rio

legújabb világhírű filmje:

LUANA „Paradicsommadár”

Elbájoló szerelmi történet, alkotta King Vidor, ez a film a természet szépségének csodás himnusza. Hawai zene. Szerzte: Max Steiner.

A moszkvai harmadik internacionálé megváltoztatja eddigi taktikáját

és a jövőben együtt fog működni a szocialdemokratákkal

London, március 15. Rendkívül érdekes hírt közöl rigai jelentés alapján a Times egyik legutóbbi száma. A jelentés szerint a moszkvai kommunista vezető körök elhatározták, hogy megváltoztatják a III. Internacionálé külpolitikáját olyan módon, hogy a jövőben együtt működjenek a II. Internacionáléval. Ennek a határozatnak megfelelően, a komintern végrehajtóbizottsága formális ajánlatot tett külföldi szocialdemokrata pártokkal, elsősorban a német szocialdemokráciával és az angol független munkáspárttal való szövetségre. (Az angol független munkáspárt nem azonos a hivatalos Labour Partyval, hanem e pártból kivált disszidensek ala-

kitották.) A komintern ígéretet tett arra nézve, hogy beszünteti a nem kommunista munkásszervezetek támadását, amely szervezeteket eddig a kommunis ták mint ellenséges szervezeteket kezeltek. A szocialista-kommunista egység front értelmében a kommunisták a szocialdemokratákkal együtt alakítanak meg védelmi szervezeteiket és együttesen rendeznek tüntetéseiket, esetleges politikai sztrájkjaikat, tehát a munkás mozgalom minden megnyilvánulásában együtt haladnának a szocialistákkal.

A II. Internacionálé vezetősége részéről a „Times”nek ezt a nagy feltűnést keltő híradását eddig még nem erősítették meg.

Amerikai ujságíró szenzációs beszámolója a kínai hadszíntérről

Európában nem is sejtik, milyen „humánus” háború folyik a távolkeleten

Newyork, március 15. E. Jefferson amerikai ujságíró az F. UF Press Pekingben tartózkodó haditudósítója érdekes riportokban számolt be az amerikai közönségnek a Jehol körüli harcokról.

Jót nevettem egyizben — írja Jefferson —, amikor kezembe került egyik párizsi lap, melyben véres és elszánt csatározásokról adtak hírt. Ilyenekről én nem tudok. Ahol a japán csapatok felvonulnak, ott a kínai csapatok szedik a sátorfájukat, mintha csak azt mondanák: miért csináljunk kellemetlenséget magunknak és másoknak? (Már mint a japánoknak). Az életnek nem sok értéke van a kínai előtt, mégis tud félni. Gyáva is tud lenni. De a gyáva kuli 10 centért a cápák közé is képes beugrani.

A japánok tökéletesen ismerik a kínai sorkatonaság pszichéjét, fegyelmélettségének mértékét, harci készségük határait és hadifelszerelésük fogyaté-

kosságait vagy előnyeit.

Azt is tudják, hogy ha gyors sikert akarnak valahol elérni, ezt elérhetik, ha óriási harci zajt csapnak. Nagy gránátokkal géppuskával, bombákkal. Nincs szükségük titálalatra csak Robbanásokra. Fűlsíketítő, kétségbeejtő félórás pergőtűz — igaz, hogy egy kis csit költségre, írja Jefferson —, de legtöbbször hasznos. A megrémített defenzívek úgy elmenekülnek, mint a verebek a kereplő elől.

Fogolyra nincs szükségük a japánoknak és bizony, ha itt-ott rajtaütnek kínai osztagokon akkor gondolkozás nélkül lemészárolják a társaságot.

Csang Cso Liang, a nankingi kormány fővezére tehetetlenül szemléli hadseregének bomlását. Rengeteg tisztet kivégeztett elretentő példa gyanánt.

Jefferson szerint Peking esetleges ostroma a katonailag megszállt perifériális részek ellen irányulhat, amennyiben erre sor kerül.

Megszünteti a betegsegélyző mizériákat Joanitescu miniszter új törvénye

Teljes autonómiát kap a betegsegélyző

Bucuresti/Bukarest, március 15. Ioanitescu közmunkaügyi miniszter nyilatkozott a sajtónak az új betegsegélyző törvénnyel kapcsolatban. A miniszter kijelentései szerint az új törvényjavaslat orvosolni kívánja az egyes szakmák e téren szenvedett sérelmeit és így minden tekintetben meg fog felelni a társadalmi kívánásoknak.

Az új törvényjavaslat alapja az az elgondolás, hogy ezen intézményeket úgy anyagilag, mint törvényhozásilag egyesítsék, másrészt pedig teljes autonómiával ruházzák fel. Az egész országban egyetlen ilyen autonóm intézmény fog működni, a Központi Betegsegélyzőpénztár, melynek elnökségé-

ben valamennyi, a biztosítás terén érdekelte szervezet képviselői arányosan vesznek részt. Azokban a központokban, ahol tízezernél több biztosított van, külön igazgatóságok fognak működni, külön autonóm könyveléssel.

A törvényjavaslat előnye elsősorban az adminisztráció leegyszerűsítéseben nyilvánul meg, mert mintegy 25-30 százalékos megtakarítást jelent.

Az új törvény folytán a biztosítottak jogai növekedni fognak úgy az orvosi kezelést, mint a gyógyszeres igénybevitelét illetőleg, a kórházi ápolást 16 hétről 26 hétre emeli fel, amely egy évre is meghosszabbítható. Ugyan ezen kedvezmények a biztosítottak esa-

ládtagjaira is vonatkoznak.

A pénzbeli segélyezésre vonatkozólag az esetleg kórházban ápolott biztosítottak családtagjai feltáppénzt fognak kapni. Ha a betegsegélyző orvosi segélyt nem tud adni, úgy kétszeres pénzbeli segélyt ad. Tekintettel arra, hogy az új törvény értelmében a betegsegélyző szervezete a rokkantsági biztosításal össze van kötve, a biztosítottak pénzbeli jogai nem szűnnek meg 26 hét múlva, hanem ha a betegség tovább tart, úgy a pénzbeli segélyezés tovább folyik havi nyugdíj formájában.

A rokkantsági biztosítás feltételeim is javít az új törvényjavaslat, amennyiben leszallítja a díjakat és lehetővé teszi azok befizetésének megszakítását.

Fritz Kortner Kolozsváron

Fritz Kortnert néhány művészi értékű filmről már évek óta ismeri az erdélyi publikum. Jannings, Werner Krauss, Paul Wegener mellett ő a nagy német színjátszók egyik legkimagaslóbb egyénisége.

A realista emberábrázolás megdöbbentő gazdagságu eszközeinek teljes birtokában Fritz Kortner is művészi csodáttelre képes, — arra tudniillik, hogy a realizmus torz vonásait victorhugói romantizmussal fokozza.

Gesztusainak, mimikájának ördögi és egyben eszményi változatossága egy fárasztóan gazdag lelkiélet rezzenéseinek kísérelője: harsogó szín a kinosan tiszta rajzon.

Tegnap este Alfred Neumann „Oroszország” című darabjában mutatkozott be élő valóságában a kolozsvári közönség előtt Fritz Kortner.

Az örült Pál cárt játszotta, de nemcsak az a bizonyos örült zsarnok volt, hanem maga az örült, maga az örült. Az elborult elme kinja minden arerebenésében, minden kacajában és minden jajaiban kifejeződött. Fritz Kortner a legnagyobb exhibicionisták egyike. Kirakat az emberi lélek legvéresebb indulataiból a szív mélyén meghuzódó örök-új ócskaságokból.

Legkísértetesebb azonban nem is akkor volt, amikor az örült indulatai törtek fel belőle, hanem amikor az örült életében nem szokatlan tiszta pillanatok világossága hasított bele a színjáték komorságába.

Erdemes volna kikutatni: az értelem, vagy az indulat dominálja-e a fritzkortneri színjátszók művészetét? Az önfegyelem, vagy az önmegfelekedés? Bármint legyen: ilyen játéka csak nagy intellektus képes. Vagy a legfinomabb intuíciók birtokosa.

S még valami. Tegnap este is láthatuk, hogy milyen más és értékeesebb művészi lehetőségeket nyújt még ma is az élő szó színpada, mint akár a legtökéletesebb hangosfilm is. És mennyire huzug dolog a színpad esődjéről beszélni. Holott csak a színpadi irodalom esődjéről lehet és van is szó.

A társulat többi tagjai nem sztárok, de alapjában véve jó, közepes színészek. Anna Spakova, a társulat egyetlen nőtagja, bájos, vonzó jelenség.

A közönség zsufozásig töltötte meg a színházat. Nem esoda: amit kapott feledhetetlenül nagy és értékes volt.

Fritz Kortner nagyon nagy színész. Éppen ezért tartunk tőle, hogy Hitler Németországa épügy kezébe nyomja a vándorbotot, mint pl. Reinhardtnek.

Es jól is van ez így: Fritz Kortner nem találhat hazára a mai Németországban. A hitleri „német” művészet a dilettánsok művészelete lesz. (s. l.)

MUSSOLINI VALLOMASAI. Emil Ludwig, a világhírű író, a nagy ember életének és belső világának éleslátó kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatóbb, lezszinesebb politikai egyéniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Új Kelet könyvostályában. Ára csak 57 lej.

Értesíti az igen tisztelt közönséget, hogy két új International modern és üzembiztos autobusszal a legrövidebb időn belül indul a Cluj—Turda utvonalon melyen leszallított taxákkal. Az Igazgatóság.

Bucuresti (Kelet tud.) ezelt az a di hitelezők ményt, amérd 300 millió tettek Romá hitelezők elhiusult. Ezz hogy különő zó tárgyalás ban, de ma fenn is kell állam amug dékes külfö ben kifizetn van írva és tifikálás vég két stabilizá jegyzőivel, a kel léptek a legjobb uton

A holland a temesmeg vállaltak mé szesedést, az államnak eb ne vétesene melyeknek fi következtébe A román kor a hollandus állam fizetés tehet ilyen k lalkozhatik a ket vállaljon Béga-kanális sai kérték.

Sokkal érd mely a svéd fel Mint ism dollárt jegye csönből. A k uger koncern ezel szemben fagyártás m koncessziós telek mellett lejről három díg 1 lej 50 bani az állam esetre garantá a három mill mely az év vo nül attól, ha svédeknek a g

1932 végéig koncessziós sz zettségnak. Eg galom a hároo kezteben anny fél millió doll svéd gyufatá állam minden cosszióval. A akarja azonban saját zsebéből tal állott elő. monopol két l lej illesse meg gyufagyártóka bizto hozadék rom millió do társaság az ált és a fogyasztó vatkozó, kéri lését.

Madgearu P társaság ajánl hajlandó a své vá ten . ha az bukarest—br zödést az állam csak hajlandó. Ezt az utszerző kedvezőtlen fel

A Prima Soc.de Autobusz S.A. din Tinca,

Ismét két lej lesz a gyufa...

A svéd és holland hitelezők ellenkezése decára sem fizeti Románia a Párizsban elengedett külföldi tartozásokat

A svéd gyufakoncessziós társaság ráfizetett a koncesszióra és a szerződés módosítását kéri a kormánytól

Bucuresti-Bukarest, március 15. (Az Uj Kelet tud.) Bukarestben néhány nappal ezelőtt az a hír terjedt el, hogy a külföldi hitelezőkkel Párizsban kötött egyezményt, amelynek értelmében két milliárd 300 millió lejes fizetési engedményt tettek Romániának, a holland és a svéd hitelezők ellenkezése következtében megkötötték. Ezzel szemben az igazság az, hogy különösképpen a svédekkel különböző tárgyalások vannak ugyan folyamatban, de maga az egyezmény fennáll és fenn is kell hogy álljon, mert a román állam amugysem tudná az 1933-ra esedékes külföldi tartozásait teljes mértékben kifizetni. A párizsi egyezmény alá van írva és legkésőbb április elsejéig ratifikálás végett a parlament elé kerül. A két stabilizációs kölcsön holland és svéd jegyzőivel, akik bizonyos követelményekkel léptek fel, a tárgyalások szintén a legjobb úton vannak a megegyezés felé.

A hollandokkal sem tesznek kivételt

A hollandus kötvénytulajdonosok, akik a temesgyeji Béga-kanális építésénél vállaltak még a magyar rezsim alatt részvételét, azt kívánták, hogy a román államnak ebből származó kötelezettségei ne véssenek bele azon adósságokba, amelyeknek fizetését, a párizsi egyezmény következtében felfüggeszti a román állam. A román kormány határozottan válaszolt a hollandus igényekre. Akkor midőn az állam fizetési nehézségekkel küzd, nem tehet ilyen kivételeket, még kevésbé vállalkozhatik arra, hogy új kötelezettségeket vállaljon magára, mint ahogy azt a Béga-kanális kölcsönkötvény tulajdonosai kérték.

Konfliktus a svédekkel

Sokkal érdekesebb az a konfliktus, amely a svéd hitelezőkkel szemben merült fel. Mint ismeretes, a svédek 30 millió dollárt jegyeztek le a stabilizációs kölcsönből. A kötvények nagyrészt a Kreuger koncern jegyezte le és közvetítette, ezzel szemben megkapta a romániai gyufagyártás monopóliumát. Annakidején a koncessziós szerződés következő fejtételek mellett jött létre: a gyufa árát két lejről három lejre emelik fel. Ebből pedig 1 lej 50 bani a svédeknek és 1 lej 50 bani az államnak jut. A svédek mindenestre garantálták az államnak egy évig a három millió dolláros jövedelmet, amely az év végéig kifizetendő, függetlenül attól, hogy milyen bevétel volt a svédeknek a gyufagyártásból.

1932 végéig a svédek eleget is tettek a koncessziós szerződésben vállalt kötelezettségnek. Egyesek szerint a gyufaforgalom a három lejre való emelés következtében annyira visszament, hogy másfél millió dollárt saját zsebéből kellett a svéd gyufatársaságnak kifizetnie. Az állam mindenesetre jól járt tehát a koncesszióval. A svéd gyufatársaság nem akarja azonban a deficitet továbbra is saját zsebéből fizetni és ezért új ajánlatot állított elő. Három lej helyett árulja a monopól két lejért a gyufát. Ebből egy lej illesse meg az államot és egy lej a gyufagyártókat, az államnak garantált biztos hozadékot pedig szállítsák le három millió dollárról 2 millióra. A svéd társaság az általános gazdasági válságra és a fogyasztó képesség csökkenésére hivatkozva, kéri kötelezettségeinek mérséklését.

Madgearu esereajánlata

Madgearu pénzügyminiszter a gyufatársaság ajánlatára azt válaszolta, hogy hajlandó a svédek ajánlatát vita tárgyává tenni, ha az a svéd tőkecsoport, amely Bukarest-Brassói utópítésre kötött szerződést az állammal, a maga részéről ugyan csak hajlandó követeléseit mérsékelni. Ezt az utasítást két évvel ezelőtt igen kedvezőtlen feltételek mellett kötötte meg

az állam a svédekkel. Emiatt sorozatos támadások érték annakidején a kormányt. Az ut felépítésére vonatkozólag azóta belföldi iparvállalatok tettek a svédekénél lényegesen olcsóbb ajánlatot a kormánynak. A közmunkaügyi minisztérium

azt kéri, hogy husz százalékkal mérsékeljék az utépítés árát, míg a svédek hozszas tárgyalások után öt százalékos ár-csökkentésre mutakoztak hajlandóknak. Ilyen körülmények között a kormány természetesen nem tárgyal és igen helyesen

Lengyelország háborúra készül Németország ellen

Lázás tempóban dolgoznak a hadianyaggyárak. Francia vezérkari tisztek Varsóban. Diplomáciai konfliktus a danzigi katonai megerősítések miatt

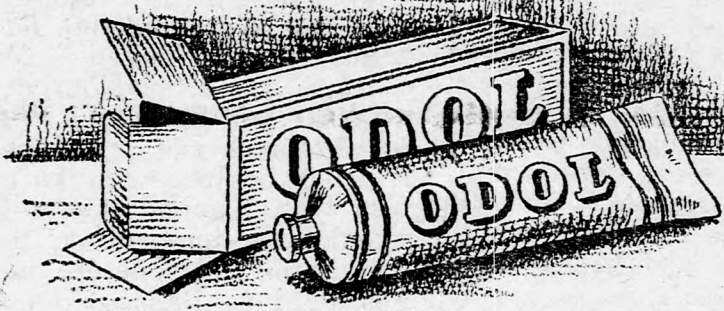
Varsó, március 15. A lengyel fővárosban óriási az izgalom Hitler győzelme miatt. A nemzeti irányú sajtó nyíltan arról ír, hogy a háború kitörése csak rövid idő kérdése. A lapjelenté

sek szerint a nemzeti szocialista rohamosztagok arra készülnek, hogy betörnek Danzigba, amit Lengyelország casus belli-nek tekint. A komolyabb középpárti szervezetek azonban nem tartják meg a hely

zetet. Rámutatnak arra, hogy a háború nagyon veszélyes lehet Lengyelországra nézve, mert egyrészt Keletgaliciában az ukránok felkelésétől kell tartani, másrészt pedig a lengyelországi vörös propaganda is nagymértékben megerősödött. Több korosztályt fegyvergyakorlatra hívtak be. A hadianyaggyárak lázas tempóban dolgoznak. Számos ipartelepét hirtelen átalakítottak hadianyaggyártásra. Az utóbbi napokban feltűnően sok francia vezérkari tiszttel érkezett Varsóba. Lengyelország és Németország között diplomáciai konfliktus tört ki. A konfliktusnak az az oka, hogy a lengyelek Danzigban a megengedett létszámú katonaságukat megerősítették, azzal az indokolással, hogy a német események kényszerítik őket. Ez ellen a katonai megerősítés ellen nemcsak Németország, de a Népszövetség is tiltakozott, amely azt kívánja, hogy a lengyel hadügyi kormány azonnal vonja ki Danzigból a létszámfeletti csapatait és hadifelszereltségeit.

Ebben az ügyben ma nyilatkozott Zlem szenátor, a lengyel szenátus elnöke, aki arra figyelmezteti a Németországot, mint a Népszövetséget, hogy a Danzigba felvonultatott csapatok eldördülhetnek és az első ágyulövés a háború kitörésének tüzfészke lehet.

Az ODOL-fogpép megtisztítja a fogakat és megőrzi azok épségét. Az ODOL-fogpép finom pora pedig megóvjja a fog zománcát.

Az ODOL-fogpép nagymennyiségű kolloid alkatrészt tartalmaz és ezért alaposan megtisztítja a fogakat, megszabadítja őket mindenféle kellemetlen szagtól, festékanyagtól és tisztatlanságtól.

Az ODOL-fogpép pompás ízű, frissítő, üdítő.

A konverziós törvény életbeléptetésétől számított négy hónap múlva minden adósság és hitelkérdés rendezve lesz az országban

Hogyan fest a konverziós törvény terminusokban...

Cluj-Kolozsvár, március 15. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy az új konverziótervezet az adós és a hitelező viszonyát előbb békés megegyezés útján kívánja megoldani. Ez az úgynevezett békéltetési eljárás a következőképpen folyik le:

Az adós egy hónappal a törvény életbeléptése után

köteles közölni a megegyezési ajánlatot. Közölnie kell, hogy mennyi engedményt kér kamatok, vagy tőkeredukálás címén és hogy a részleteket mennyi idő alatt akarja fizetni. Ha a hitelező kívánja, az adós köteles vagyonáról kimutatást adni.

A hitelező az adós nyilatkozatának vételétől számított

egy hónapon belül

szintén köteles nyilatkozni, hogy elfogadja-e az adós a fizetési ajánlatot. A választában rámutathat az ajánlat hibáira és ellenjavaslatot tehet. A törvényes határidőben megkezdett egyezkedési tárgyalások

tizenöt nappal meghosszabbíthatók.

Ha a hitelező nem válaszol a törvényben előírt határidőn belül, beleegyezésnek tekinthető.

Ha a felek között nem jön létre megegyezés, akkor az adós a bírósághoz fordul. Ez alól csak a husz holdon alóli gazdák kivétel, akik jogszerint részei a konverzióknak. A bírósághoz a törvény életbeléptetésétől számított

három hónapon belül fordulhat az adós.

Minden törvényszék elnöke a vezetése alatt álló bíróság két tagját fogja jelölni békéltetői bírónak és ez a bíróság tizenöt napon belül köteles megidézni a hitelezőt, mint az adóst. A bizottság belemehet bizonyítási eljárásokba is, hogyha a hitelező kétségbevonja az adós jóhiszeműségét, ez azonban csak tizenöt nap határidőn belül történhet.

A törlesztés idejének maximuma három év.

Végeredményben tehát: a konverziós

törvény életbeléptetésétől számított **négy hónapon belül**

ugy az összes adósok, mint a hitelezők tisztában lesznek azzal, hogy mennyit kell fizetniük, illetőleg kapniuk és mennyi idő alatt.

Női és férfi kalapokat

50 Legmodernebb szín, forma és minőségben lejtől dus választékban

„NUTSIC“ kalapüzemnél

Cluj, Cal. Regele Ferdinand 30. (volt Hecht helyiségben). Dej, Str. Eminescu 1. Formál, fest és tisztított jutányosan és szakszerűen.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása már megkezdődött CZINK-nél

A „Transsylvania“ V. Szász Odön R. T.

(Cluj, Str. Universităţii v. Egyetem-u. 3.) Románia legnagyobb posztó, béléssárk és szabó-kellékek nagyáruháza

Megint hoz valami különlegeset, mert piacra dob majdnem ingyen

1000 méter jó minőségű gyapjú szövetet, fiu strapa öltönyre 140 cm. széles 1 méter ára	Lei 98
1000 méter ugyanaz, nehezebb minőségben férfi öltönyre 140 cm. széles 1 méter ára	Lei 140
1000 méter angol zsánerű chevrot, férfi sport-öltönyre 140 széles 1 méter ára	Lei 170
1000 méter jó minőségű, gyapjú kammgarn 140 cm. széles 1 méter ára	Lei 120

1000 méter jó minőségű, gyapjú kammgarn 145 cm. széles 1 méter ára	Lei 180
1000 méter jó minőségű, gyapjú kammgarn 145 cm. széles 1 méter ára	Lei 240
1000 méter I-a minőségű, gyapjú kammgarn 145 cm. széles 1 méter ára	Lei 270

Különleges, finom férfi felöltő, öltöny, valamint női kabát és kosztüm kelmékben óriási választék

eredeti gyári árakon

Szerdán délben levitték Bukarestbe a Kolozsváron le-tartóztatott kommunista kurirnököt

Négy napon keresztül egy szót sem va lott

Cluj-Kolozsvár, március 15. (Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtt két detektívvel és állítólagos kommunista kurirnökvel megakadva indult el a rendőrség autója a pályaudvarra. Az ál-Földes Irén szombatól szerdáig egyetlen vallomást sem tett és a sziguranca ma sem tudja, hogy kicsoda. A bukaresti rendőrségtől kapott információk szerint a nőt ott már egyszer elfogták vagy legalább is erre bi-

zonyos jelek vannak. A 12 óra után néhány perccel induló bukaresti személyvonattal vitték le Bukarestbe, ahol talán meg tudják állapítani, hogy kicsoda.

A letartóztatott nővel kapcsolatos eddigi nyomozásoknak nincsen eredménye. A sziguranca még nem tudta megállapítani, hogy kikkel állott Kolozsváron összeköttetésben.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Palesztina-kirándulása

Tudnivalók a kirándulásról. (Hatodik közlemény)

Jelentkezés A kirándulásra szóló jelentkezések terminusa tudvalevőleg március 25-én lejár. Az E. Zs. N. Sz. központja ezután is felhívja mindazokat, akik a kirándulásra részt akarnak venni, hogy jelentkezésüket a hajójegy 50 százalékával együtt haladéktalanul küldjék be a központnak. Vagy fizessék le a vidéki megbizottaknál, nehegy elkéssenek. A kirándulás iránt általános az érdeklődés és külföldről is nap-nap után futnak be a jelentkezések.

Deklarációk és fényképek beküldése

Közöljük az összes érdekelttel, hogy a kolozsvári angol konzulátus csak abban az esetben szolgáltatja ki a palesztinai vízumot, ha utlevélhez mindenki még két fényképet mellékel s az alant közölt deklarációt beküldi. Ezért felhívjuk mindazokat, akik a kirándulásra már eddig jelentkeztek, vagy ezután jelentkezni akarnak, hogy sürgősen juttassák el közvetlenül a E. Zs. N. Sz. központi irodájához a sajátkezüleg aláírt német nyelvű deklarációt és két fényképet. Ellenkező esetben a vízum megszerzését a E. Zs. N. Sz. nem tudja garantálni.

A deklaráció szövege a következő:

Deklaration

„Unterfertigt hiermit, dass ich nach Palästina als Tourist fahre, dort keinen Posten bekleiden und keine Arbeit übernehmen werde und dass ich genügende Geldmittel zur Hin- und Rückreise, sowie zur Bestreitung aller Ausgaben in Palästina habe, ich werde also sicherlich niemandem, keiner Behörde und keiner Privatperson zur Last fallen.

Ich erkläre hiermit, dass meine sämtlichen Dokumente der Wahrheit entsprechen und dass ich bis heute niemals eine Erlaubnis zur Einwanderung nach Palästina verlangt habe. Ich verpflichte mich, nach Ablauf von drei Monaten das Land wieder zu verlassen.“

Be- és kihajózási költségek

Örömmel közölhetjük, hogy az ezirányú költségek elmaradnak. Az E. Zs. N. Sz. központi irodájával erre vonatkozólag a HAPAG temesvári expozitúrája március 24-én kelt levelében a következőket közölte:

„Ein- und Ausschiffungsgebühren: Solche Gebühren kommen nicht in Frage“.

Kolozsváron megalakult a fonal-nagykereskedők és Importörök szindikátusa

Az érdekvédelem szindikátusa akarja harcolni, hogy a külföldi gyárosok csak a szindikátus tagjait szolgálják ki

Cluj-Kolozsvár, március 15. Az erdélyi és bánági fonalnagykereskedők és importörök értekezletet tartottak Kolozsváron. Az értekezleten fontos szakmai kérdések kerültek megtárgyalásra és a kereskedőknek sikerült egységes álláspontot elfoglalni a különböző kérdésekben. Különösen fontos volt az árak egységesítéséről szóló határozati javaslat. Ebben a kérdésben is sikerült megállapodásra jutni.

Az értekezleten résztvettek az összes nevesebb kereskedők, illetve képviselők egy kolozsvári gyűlés

döntő jelentőségű a fonalpiac további kidakulására Romániában.

Résztvettek, illetve képviseltették magukat a következő cégek. Leitner Márton Nagyvárad, Bumtex Kolozsvár, Reiter Szatmár, Feldmann Szatmár, Altalanos Kereskedelmi RT. Alba-Iulia, Rosenfeld Eugen Marosvásárhely, Munk és Schönberger Nagyvárad, Lichtmann és László Nagyvárad.

Az értekezlet legfontosabb pontja az érdekvédelmi szindikátus megalakítása volt. Kimondották a fonalnagykereskedők és importörök, hogy érdekeik hathatós megvédésére megalakítják az Erdélyi és Bánági Fonalnagykereskedők és Importörök Szindikátusát. A szindikátusban csak a kimondott nagykereskedelmi szakmai szervek vehetnek részt. A szindikátus főleg az importkérdésekben elfoglalt egységes álláspont céljából alakult. Az importérdékek azonban megoszlásának, ha nem ugyan olyan kontingensű, illetve felkészültségű cégek tömörülhetnének a szindikátusba. Ezért

az értekezlet kimondotta, hogy az érdekvédelmi szindikátusnak csak az az importör lehet a tagja, aki

egy tételben 20 ezer kilogramm árú rendel.

Az értekezlet továbbá kimondotta, hogy a jövőben csak 5 fontos árut importálnak. Az eddigi kisebbmértetű árukat a jövőben nem tartják raktáron.

A szindikátus egyik feladata lesz nemcsak a belföldi import érdekeket megvédeni, hanem egységesen fellépni a külföldi fonalgyárakkal szemben. Az értekezlet azt is elhatározta, hogy külföldön eljár, hogy a gyárak csak a szindikátus tagjait szolgálják ki. Ez a határozat, mely nyilvánvalóan azt akarja megakadályozni, hogy azok a kereskedők, akiknek anyagi erejük megengedi, hogy a létesülő szindikátus csetle-keszletű árdiktatúrával szembeálljanak.

és anyagukat maguk bevásárolják külföldön, mélyen sérti a szabadkereskedelmet elvét, amelyet éppen a kereskedő szindikátusoknak kellene megvédeniük.

Ennek a határozatnak a szellemében készült az a határozat is, amely az árak egységes szabályozásáról szól. Az értekezlet máris kiküldötte Bukarestbe is megbizottait, hogy a szindikátus ügyében a szükséges lépéseket megtegye.

A szindikátus megalakulása tehát mindenképpen nagyjelentőségű a fonalpiacra. Szakmai körökben nagy rokonszenvvel figyelnek a szindikátus megalakulását, hogyha a szindikátus kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy a szakmai kérdésekben felmerülő kérdéseket egységesen orvosolja, de nem sértené a kisebb kereskedők érdekeit és nem igyekezne monopolizálni a piacot. Az ilyen árárágító törekvések ellen a mai gazdasági viszonyok között csak visszautasító magatartást tanúsíthatnak minden felelős fórumnál.

KÖZGAZDASÁG

Április elsőjén megnyílik a nagylak—pécska—szegedi vasutvonal, mely a romániai állatexport életében jelentő fordulatot

Az új tranzító vonal megnyitása megrövidíti az export útját Olaszország felé

Timisoara-Temesvár, március 15. Április elsőjén megnyílik a nagylak—pécska—szegedi vasutvonal, mely mint Románia új délnyugati tranzítóvonala különösen az állatexport életében kap jelentőséget. Főleg

az aradmegyei és a bánági állatexport néz új fellendülésre és a tranzítóvonal megnyitásával.

Ez az út 80 km.-el rövidebb, mint a Jugoszlávián át vonuló déli pálya és nagyban elősegíti a román-olasz szállítási viszonyok előnyös kialakulását. A Bánás-

ban általában nagy optimizmussal tekintenek az állatexport jövője elé. Március elsőjén kiadott statisztika szerint a bécsi piac 2500 drb. sertést és 450 drb. szarvasmarhát fogad el hetenként Romániából. Csehszlovákia 25 százalékát fogadja el importjának Romániától. Olaszország a legnagyobb piaca a romániai szarvasmarhának, de — mint az Uj Kelet is jelezte — állatexportörzei felvették az üzleti összeköttetést Jaffával, Haifával, Alexandriával és a Földközi tenger többi kereskedelmi kikötőivel.

lül jól sikerült. Aradon száz tenyészbikát hajtottak fel, amely a mennyiség szempontjából megfelelő, minőségileg pedig, az előbbi évekhez viszonyítva, kitűnően jó volt. Az Aradra felhajtott állatok nyolcvan százaléka, a virdeken lévőknek pedig 45—50 százaléka elment a vásárokon. Mivel a Mezőgazdasági Kamarának az a törekvése, hogy még a gyöngébb anyagi viszonyok között lévő községek is jó tenyészbikákhoz jussanak, azért eme községeknek 30—50 százalékos készpénzsegélyt adott a vételhez. E módszer alapján a szarvasmarhák minősége javult, mert a szakbizottságok által legjobbnak talált fajú állatokat veszik meg a segélyben részesült községek előjárásai. Ezek közé tartoznak a borosjenői és borossebesi járásban levő szegényebb községek is, amelyek a vételár felét kapták segélyképpen. A kamara husz díjat osztott ki, amelyek 200 lej és 1000 lej között voltak. A díjazott állatok természetesen drágábban kelttek el.

— A bázeli Nemzetközi Fizetések Bankjának nagy dollártartozása van. Bernből jelentik: A bázeli Nemzetközi Fizetések Bankja közli, hogy dollárkészfőleténél nagyobb dollár tartozása van s így a dollár értékesítése nyereséggel járna az intézetre.

Az Industria Textila felszámolása. Az Industria Textila S. A. Cluj felszámolja vállalatát. A felszámoló közgyűlés április 24-én lesz. A közgyűlés a fennmaradt vagyont mikénti felosztását fogja megtárgyalni.

Bucaresti-B Kelet tud.) R a jelentésről, francia ellenőrtett el Román második stabi kalmával Au egyébként 193 meghosszabbí hogy a külfö évre részletes ország pénzü jelentés az 19 foglalja össze jellemző orto de néhány i masztva.

A Mindenekel bankjegye és ban rekord ó ban 30 millió papírpénzforg terdében nem tozásokat. 192 100 millió lej összeg 1931 ó bankbukások ticala nagy pénzüintézetek emelkedett, a liard körül n galomban lev ezen idő alatt Amig 1929 ju líó lej érepé 1932 szeptemb milliárd 500 nagyobb em számlák, am eszközökhöz összege az 19 ósa közel 6 m

A Amig tehát zeti eszközök számla össze re rugtak, az zetési eszközö tesznek ki és esik a forga pénzre. Norv 1931 közepéti külkeresked piacon is roh kennei kelle is. Ezzel sze emelkedett, r telek követk megemlékezt esönök miatt lam vett fel melyek mind nek. A deviz zasa megaká telt, amely b egyébként, é mi merleg le tását meg le

A normál semmiesetre mint: a) az feljavítása r hogy a kincs naival szer jogbiztonság való helyre vett a tezaur Nationalana lezettségét a milliárdok megszaporoó jelentenek e hogy bármí tana. Hitel nagyobb ré le. Elegendő mas összege lyezve folyó nál, hogy v tezaurizálás kőnt megse tévedésre, a gát a román hogy a ban felfokozása lást hozhat ro s hogy ez közik elést ez a tévedé szetvesztik mely tényl eszközökkel van. Az orv

Harminc és félmilliárd értékű fizetőeszköz van forgalomban a román pénzpiacon

Két év alatt megfizereződött az ércpénz forgalom. Auboin kritikája és éles támadása a konverziós törvények ellen

Bucaresti-Bukarest, március 15. (Az Uj Kelet tud.) Röviden beszámoltunk arról, a jelentésről, amelyet a Banca Nationala francia ellenőre, Rauger Auboin készített el Románia pénzügyi helyzetéről. A második stabilizációs kölcsön felvétele al kalmával Auboin mandátumát, amely egyébként 1932-ben lejárt volna, 1934-ig meghosszabbították és felhatalmazták, hogy a külföldi pénzügyi köröket évről-évre részletes jelentésben informálja az ország pénzügyi helyzetéről. A jelenlegi jelentés az 1932 év pénzügyi eseményeit foglalja össze és kritizálja a szakértőket jellemző ortodox kapitalista szemzőből, de néhány igen érdekes adattal alátámasztva.

A bankjegyforgalom rekordja

Mindenekelőtt felemlíti, hogy a romániai bankjegy és pénzforgalom 1933 januárjában rekord összeget ért el és e pillanatban 30 milliárd 540 millió lejt tesz ki. A papírpénzforgalom az utóbbi három esztendőben nem tüntet fel jelentősebb változásokat. 1929 júniusában 19 milliárd 196 millió lejt volt forgalomban és ez az összeg 1931 decemberében, közvetlenül a bankbukások után, amikor a Banca Nationala nagyobb összegekkel segítette a pénzügyi helyzetet, 23 milliárd 750 millióra emelkedett, azóta pedig állandóan 21 milliárd körül mozog. Ezzel szemben a forgalomban levő ércpénzmennyiség ugyanazon idő alatt a tízszeresére emelkedett. Amíg 1929 júniusában mindössze 396 millió lejt ércpénz volt forgalomban, addig 1932 szeptemberében ez az összeg már 3 milliárd 500 millió lejre emelkedett. Még nagyobb emelkedést mutatnak a folyószámlák, amelyeket ugyancsak fizetési eszközökhez számítanak s amelyeknek összege az 1929 évi 2 milliárddal szemben ma közel 6 milliárdot tesz ki.

A devizaforgalom szabályozása

Amíg tehát 1929 közepén az összes fizető eszközök (bankjegy, ércpénz, folyószámla) összesen 21 milliárd 400 millió lejt re rugtak, addig a forgalomban levő fizetési eszközök 30 milliárd 540 millió lejt tesznek ki és ebből 24 milliárd 781 millió esik a forgalomban levő papír- és ércpénzre. Normális körülmények között 1931 közepétől kezdve, midőn Románia külkereskedelme visszaesett és a belföldi piacon is rohamosan estek az árak, csökkentenie kellett volna a pénzforgalomnak is. Ezzel szemben a forgalom jelentősen emelkedett, részint a bankoknak adott hittelek következtében, amelyekről fentebb megemlékeztünk, részint pedig azon kölcsönök miatt, amelyeket 1932-ben az állam vett fel a Banca Nationalától és a melyek mind a Nemzeti Bankra nehezdednek. A deviza-forgalom szigorú szabályozása megakadályozta a féktelen tokekivitel, amely bizonyára bekövetkezett volna egyébként, és minthogy a külkereskedelmi mérleg is aktív maradt, a lej stabilitását meg lehetett menteni.

Hogyan lehet visszatérni a normális helyzethez

A normális helyzethez való visszatérés semmiestre sem képzelhető el másképpen mint: a) az állam pénzügyi helyzetének feljavítása révén, amely lehetővé teszi, hogy a kincstár teljesítse a Banca Nationala szembeli kötelezettségeit, b) a jogbiztonságnak a magángazdaságban való helyreállítására, amely véget vet a teaurizálásnak és amely a Banca Nationalának is lehetővé teszi, hogy kötelezettségeit fokozatosan likvidálja. Azok a milliárdok, amelyekkel a pénzforgalom megszorított, csak a lej stabilitására jelentenek állandó veszdelmet anélkül, hogy bármilyen gazdasági hasznot hajtana. Hitel nem lévén, a tranzakciók legnagyobb részét készpénzzel bonyolítják le. Eleendő tudni, hogy milyen hatalmas összegek vannak kamat nélkül elhelyezve folyószámlára a Banca Nationalánál, hogy világos képet nyerjen bárki a teaurizálás mértékéről. Ez a tény egyéb kőnt megsemmisítően világít rá arra a tévedésre, amely még mindig tartja magát a román közvélemény egy részében, hogy a bankjegyforgalom mesterséges felfokozása valamelyes formában orvosolást hozhat a mai gazdasági nehézségekre s hogy ezek a nehézségek a fizetési eszközök elégetelenségéből keletkeztek. Nos, ez a tévedés onnan származik, hogy összehasonlítják a kihelyezésre váró tőkét, a mely tényleg ritka és drága, a fizetési eszközökkel, amelyekből éppen elegendő van. Az orvoslás csak a hitel helyreállítá-

tása után képzelhető el. A hitel lelohasztaná a bankjegyforgalmat és a nemzetgazdaság rendelkezésére bocsátana a tőkét, amely ma elmenekül, vagy elrejtőzik.

Az utóbbi hónapok során — mondja tovább az Auboin-jelentés — a román gazdasági élet komoly ellenállást tanúsított. Az ipari termelés a kedvezőtlen körülmények ellenére is bizonyos mozgást mutat, amit mindenesetre a behozatal lecsökkentése is elősegít. Az angol árak szűrlárságot mutatnak részint a buza belső árának emelkedése nyomán is és a detail árak 1932 második felében mintegy 11 százalékkal voltak alacsonyobak, mint 1931 megfelelő időszakában.

Az 1932. év az államkincstár számára igen rosszul kezdődött. Az állami bevételek annyira visszaestek, hogy május hó-

napig a zsoldoknak és fizetéseknek csak egy részét lehetett folyósítani. Másrészt áprilisban megszavazták a mezőgazdasági tartozások szanálásáról és a kereskedelmi tartozások likvidálásáról szóló törvényeket, amelyek Auboin szerint a magánjogi kapcsolatban minden jogbiztonságot megszüntettek, ugyanezekkor elviselhetetlen terheket róttak az államra és a Nemzeti Bankra, 1932 második felében a kormány igyekezett a helyzetet segíteni. Ebben az esztendőben 4 milliárd lej összegű rendkívül pénzforrást vett igénybe az állam, hogy kötelezettségeinek eleget tehessen, anélkül, hogy ezeket a kölcsönöket jászta visszafizethette volna. Részint az állam belső tartozásai másrészt a Banca Nationalal szembeni tartozásainak visszafizetése komoly és megoldásra váró problémát jelentenek.

Váratlanul megsemmisítettek Rózsa Mór megválasztását a községi tanácsba

A revíziós bizottság feltűnő döntéssel helyt adott a Rózsa Mór megválasztása ellen beadott fellebbezésnek

Cluj-Kolozsvár, március 14. Ismeretes, hogy a községi tanácsválasztások első fordulójában a Kereskedelmi Kamara jogszabályi tanácsosaként Rózsa Mór választotta be a tanácsba Kolozsvár kereskedőtársadalma. Annakidején részletesen megírtuk, hogyan juttatta anyai akadály és terror ellenére is Rózsa Mór város kereskedőinek bizalma a szavazatok többségét Rózsa Mórnak. Ugy látszik azonban, hogy az ellentábor, mely akkor is minden eszközzel megakadályozta Rózsa Mór választóit joguk gyakorlásában, most sem nyugodott bele a többség akaratába és megfellebbezte a választásokat. A helyi revíziós bizottság kedden tárgyalta az ügyét és ekkor hozta meg döntését, mely városszerre nagy feltűnést keltett.

A helyi revíziós bizottság ugyanis váratlanul helyt adott a román kereskedők szervezete által benyújtott fellebbezésnek.

Ez a fellebbezés kifogásolta azt, hogy a választási igazolványokat a választások napján is kivették a választók, holott a törvény értelmében huszonnégy órával hamarabb kell azokat kivenni. Azonkívül a fellebbezés azzal vádolta meg Rózsa Mór, hogy félrevezette választóit, mert körlevélben tudatta őket, hogy a választásokat elhalasztják. Végül arra is hivatkozott a fellebbezés, hogy

a választásokon kevés választó adta le szavazatát

és így módot kell adni a szavazóknak, hogy újból nyilvánítsák akaratukat.

A revíziós bizottság döntése azért is keltett nagy feltűnést, mert a fellebbezés igen labilis talapzaton állott. A kolozsvári városházán uzassá vált az, hogy a szavazócédulákat a választások napján is kiadják és

ezen az alapon az összes eddigi községi választásokat meg lehetne semmisíteni.

Másrészt pedig a fellebbezésnek az a pontja, hogy Rózsa Mór körlevélben tévuttra vezetett volan választóit, nem is felel meg a valóságnak. Ismeretes, hogy a választásokat szombatra tűzte ki a prefektúra s a Zsidó Párt interveniót, hogy halasztsák a hétfőre, amikor a zsidó választók megjelenhetnek a szavazáson. Ez az intervenció pénteken történt és a prefektus meg is ígérte. Egy óra mulva azonban ezt az ígéretet visszavonta a prefektus és közölte a Zsidó Párttal, hogy a választások mégis a következő napon, szombaton lesznek megtartva. Így a Sfatul Neguteresc és a Zsidó Párt nem is küldhette ki körleveleit, amelyek így nem juthattak el a választásokhoz.

A revíziós bizottság döntése ellen Rózsa Mór nem fellebbezett a központi revíziós bizottsághoz, mert új választások akarja bebizonyítani, hogy érdemes a választópolgárok bizalmára. A prefektúra hivatalból fogja kitűzni az új választás terminusát, amikor a város kereskedői ismét akaratukat nyilváníthatják és újra beválaszthatják Rózsa Mór a városi tanácsba.

Cuza a románial „zsidó kommunisták” ellen hitleri módszereket ajánlott a kamarában

A vén antiszemita professzor beszéde a jasi zsidó diákok otthonokról. Felosztatják a független szociálista szervezeteket és sorra tartoztatják a vezetőiket

Bucaresti-Bukarest, március 14. A kamara ma délutáni ülésén Codreanu lupu ista felhívja a pénzügyminiszter figyelmét a B-lista felállításáról szóló törvény javaslatára. Kijelenti, hogy úgy látszik, a kormány ezáltal tönkretesz akarja tenni a tisztviselő osztályt, hogy a saját embezeit helyezze el.

Madgearu: A törvény a bizottság előtt van, alkalma lesz hozzászólni.

Costinescu liberális kérdést intéz a belügyminiszterhez és az elnökhöz, hogy vajon mit szól ahhoz, hogy az Ilfov megyei prefektus öt levélben felszólította, hogy látogassa a parlament üléseit.

Goga: Látszik, hogy ostromállapot van.

Calinescu belügyi államtitkár: Valószí nülég intrikáról van szó.

Costinescu egy másik interpellációban rámutatott arra, hogy Neamt megyében az özvegyek és árvaok október óta nem kapják nyugdíjukat.

Goga: Ki törődik ma ezekkel a szeren-

esítlenekkel? Costinescu felhívja a belügyminiszter figyelmét arra, hogy a mitropolia hangraja még most is a földön hever és könyvekkel járnak házról-házra gyűjteni, hogy az adományból a harangot megfelelő helyre elhelyezhessék.

Lupu: A harang meg fog rozsdásodni. Cuza: A bronz nem rozsdásodik meg. Calinescu belügyi államtitkár megígéri, hogy közben fog járni az ügyben.

Mit mond a költségvetés

Cuza: Ha Calinescu megígéri, akkor az ügy biztosan el lesz intézve.

Titeanu liberális kijelenti, hogy a költségvetés elfadójának jelentése megjelent az Unversulban két verzióval. Az egyik verzió például hangsúlyozza, hogy a kormányban csak két miniszterre van szükség, hogy a külügyminiszteri költségvetésben legalább tíz követséget meg lehet szüntetni, a hadsereg kiadásait szintén lehet redukálni.

Ghiulea: Önök mindemből politikumot

csinálnak. En nem beszéltem sohasem feleslegesen. En most sem kritizálni akarok, en azonban elsősorban önként hibáztatom azokért a szerencsétlenségekért, melyek erre az országra hártultak.

Madgearu: Ghiulea ur saját véleményét nyugodtan megmondhatja bármiről, mert mi demokratapárt vagyunk.

Lupu: Ugy látom az önk harca olyan mint két malomkő, melyek között elmorzsolódnak az ország magasabb érdekei.

Cuza és a jasi zsidó diák otthon

Cuza reflektál lamandi tegnapi felszólalására, ki az eljárás megindítását kérte azon rendőrök ellen, kik zsidó otthonokba behatoltak. Bő beszédében kifejti, hogy

Németországban is megmutatta Hitler, hogy mit lehet tenni a zsidó kommunisták ellen, azt kell cselekedni Romániában is.

Meginterpellálja a belügyminisztert a zsidó kommunista aknamunkára vonatkozólag és kijelenti, hogy a zsidó és román nemzeti diákság között zavargásokat látnak, mivel a zsidó diákok kommunistákat akarnak az egyetemre bevinni. Megkérdezi, hogy vajon mit szólnak ehhez a rabbik, mert ők erkölcsileg felelősek, a zsidó ifjuság cselekedeteiért. Kimutatást kér végül az 1932 január 1-től tartóztatott kommunistákról, akikről kijelenti, hogy mind zsidók.

A független szociálisták ügye

Moscautanu független szociálista tiltakozik az ellen, hogy a II. hadtesparancsnokság feloszlassa az összes független szociálist intézményeket és letartóztatja azoknak vezetőit.

Drachici meginterpellálja az egészségügyminisztert, hogy miért olyan tulságosan drágák az orvosok, mire a miniszter azt válaszolja, hogy igeza van Draghicinek, tényleg drágák és ő mindent el fog követni, hogy a sérelmeket orvosolja.

Iordache parlamenti törvényjavaslatot terjeszt be az álláshalmozási törvény kibővítéséről.

Madgearu pénzügyminiszter magáévá teszi a javaslatot.

Azután a kamara az autó és látványosság adóról szóló törvényt szavazza meg, végül pedig áttérnek a szövetszervezetek megszervezéséről szóló törvényszakaszonkénti vitájára.

Szombaton ratifikálják a genfi egyezményt

Az Adeverul azt írja, hogy minden valószínűség szerint szombaton sor kerül a genfi egyezmény ratifikálására. A mai napon a legfelsőbb törvényhozó bizottság elé küldték a javaslatot abban az értelemben, hogy a Banca Nationala kifogásait respektálni fogják.

Redukálták a hollywoodi sztárok fizetését

London, március 14. Hollywoodban a filmsztárok elfogadták illetményeik 25-50 százalékos csökkentését. A filmvállalatok a tárgyalások sikeres befejezése után újra megindították stúdióikban a munkát.

Macdonald olaszországi útja

Genf, március 14. A genfi angol delegáció körében bizonyosra veszik, hogy Macdonald Olaszországba utazik, hogy személyes eszmecsereit folytasson Mussolinival. A találkozás helye Stresa, esetleg Torino lesz.

Kilenc ifjumunkás ellen elrendelték a harmincnapi vizsgálati fogságot. A német konzulátus ellen elkövetett támadás miatt letartóztatott ifjumunkások közül, mint megirtuk, hatot a vizsgálóbíró szabadlábra helyezett. Kilencet letartóztattott és ezek ellen a törvényszék vádatanácsa elrendele a harmincnapos vizsgálati fogságot.

Keresztények a zsidó fronton. Irta: Dr. N. M. Gelber, fordította: Dr. Kupfer Miksa. A zsidó történelem legérdekesebb fejezeteit tárja fel ez a pompás könyv. Tizenhárom rendkívül érdekes monográfia a történelem azon keresztény alakjairól, tudósokról, írókról, fejedelmekről és diplomatákról, akik páratlan odaadással küzdöttek a zsidó nép jogaiért és szebb jövőjéért. Palesztina felépítéséért, olyan időben, amikor azt maga a zsidó nem akarta. A könyv ára fűve 90 lej Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Palesztinában fontos őskori leletekre bukkantak

Afrika volt az emberiség bölcsője — Miss Garron kutatásai

Eddig az volt a tudományban a feltevése, hogy az emberiség bölcsője Ázsiában ringott. Az újabb kutatások azonban mást igazoltak. Amerikai és francia kutatások szerint az ember Afrikából került a világnak ama részébe, ahol még ma is él. Mondanunk sem kell, hogy a földnek nagy részét ma még állatok népesítik be és vannak területek, ahol megfelelő kultúra mellett az emberek milliói élhetnek.

Az első élő lény

A legújabb kutatások szerint az első élő lény hozzávetőlegesen számítás szerint 800 millió évvel ezelőtt került a föld színére. Az ember azonban, aki a természet koronája, csak jóval később keletkezett, körülbelül 800 ezer, vagy legfeljebb egymillió évvel ezelőtt. Még nem találtak emberi emléket, amely a jégkorszaknál régiebb lett volna. Az ősvilág rettenetes sárkányait emberi szem nem látta. Csak amikor az őserdőben, a nedves tropikus klíma hatása alatt tisztások keletkeztek, csak abban az időben jelentkezett az ember, aki épüget, mint a többi négy lábú állat, a fákhoz való élet következtében testileg sokban hasonlított az állatokhoz. Sok ezer évig tartott, amíg az ember egyenes járásu lett. A legrégebbi, jégkorszakbeli ember még nagyon nehezen vonzolta magát előre. Amerika jóval azelőtt, hogy az ember megjelent a földön, elszakadt az európa-ázsia-afrikai bloktól és nyugat felé uszott.

Az első ember

Az első élő lény, akiről azt lehet mondani, hogy ember s hies egyenesen járó jávai majom-ember (Pithecanthropus). Kora közel egymillió évre tehető. Hasonló kora rétegekben néhány évvel ezelőtt angol tudósok Peking mellett a jávai majomemberhez hasonló koponyamaradványokat találtak. Triniltől északra, a jávai majomember lelőhelye mellett, Solobachban szintén kiástak néhány koponyát, amelyek jóval fiatalabbnak látszanak, a majomembernél és amelyek formáikban sokban hasonlítanak azokhoz, akik százötvenezer évvel később Európában laktak.

A legrégebbi európai ősember (A heidelbergi Mauer mellett) minden valószínűség szerint jégkorszak közötti időben élt. Meleget szerető állatok társaságában találták, az őt elefánt, a viziló, az etruszkiai orrszarvu, a barlangi medve, stb. mellett. 6—800 ezer évvel ezelőtt jelenthetett meg ez az ember.

A széleskoponyájú emberek

Európa harmadik jégkorszakából nem maradtak sem emberi, sem pedig számmaradványok. Csak a rákövetkező meleg korszakban (3—400 ezer évvel az mi időnk előtt) találunk szerszámokat az úgynevezett Rechellé-Chellée és Acheulé kultúrákból. Az akkor élő emberek a Neander völgyi fajtához tartoztak. Fel kell tenni róluk, hogy meztelenül jártak és kétséges, vajjon ismerték-e a tűz előidézésének mesterségét. Annyi bizonyos, hogy az állatokat veremekben fogták és bizonyára primitív bányászatot űztek. E korszak végén erős klíma-rosszabbodás állott be és csak Franciaország és Spanyolország déli része volt még meleg. A második Acheulé-pariódusban már magas helyeken és hegyek előugró részeiben tanyáztak. Ugyanakkor kelet felől és az alpesi területekről a széleskoponyájú Moustère-emberek jelentek meg és a negyedik jégidő elől a mai Nyugatnémetországba és Franciaországba nyomultak. Ekkor már állati bőrökből készült ruhákat lehet kimutatni rajtuk. A negyedik jégkorszakban a mai Németországban nyilvánvalóan nem élt ember, csak a jég peremén élhettek vadászorádák. A Weimar melletti Ehringsdorfban talált női koponya nyilvánvalóan mutatja a kannibalizmus nyomait. Ebből az időből emberi maradványokat főleg Franciaországban találtak.

Palesztinai leletek

Neandervölgyi koponyákat újabban Délafrikában és Palesztinában is ástak ki. Miss Garron a napokban tett jelentést azokról a kutatásairól, amelyeket Judaea fensíkjaiban és a Carmel hegyein végzett. Meg lehet állapítani, hogy egész emberi kolóniák éltek itt abban az időben. A talált emberi maradványokból itt is megállapítható a kannibalizmus. A

Neandervölgyi faj a legutóbbi jégkorszak megszűnésével elpusztult. Ennek körülbelül negyvenezer esztendeje van. Most egy egészen újfajta ember bukkant fel Ázsiában, Afrikában és Európában, emberfaj, amely külsejére és kultúrájára nézve nagyon közel áll az ujkori emberhez. Minthogy legelőször Franciaországban találták a maradványokat, a lelőhely után Aurignac fajnak nevezte el a tudomány. Szerszámjai már kifinomodottak, tudak ijjal löni és nemcsak tüzet tudnak csinálni, hanem már kendőzték magukat.

Afrika az emberiség bölcsője
De a neandervölgyi időben Európában számos helyen, így a Mentone melletti Grimaldi barlangban néger csontvázakat leltek. Az Aurignac fajtának is számos olyan karakterisztikuma van, amely arra mutat, hogy Afrikából ered. A kulturális maradványok is bizonyítják, hogy az Aurignac-faj már művészileg fejlődött. Az északspanyolországi és délfraanciaországi barlangokban emberek és állatok rajzát vették a sziklába. A rajzok olyan hűek, hogy a mai ember is csodálkozik felettük. A legerdekesebb azonban az, hogy ugyanilyen mágikus motívumokat és rajzokat találunk afrikai sziklasíkokon és pedig Északafrikából a nubiai szivatagig, sőt a Vörös tenger környékén, egészen Szudánig. Délafrikában és Rodé-

GRAND HOTEL

BUKAREST

A Galeries Lafayette, a Posta, a Cassa de Depuneri épületeivel, valamint a Banca Nationala és az Igazságügyi Palotával szemben.

Az utazó kereskedő és iparos urak külön szobákat kaphatnak, amelyek minták és gyártmányaik kiállítására alkalmasak.

Központi fűtés, telefon, meleg-hideg víz minden szobában. A lift berendezések biztosítják az emeletek gyors kiszolgálását.

A legmodernebb követelményeknek megfelelő fogadó-terem, olvasó- és levelező-termek.

Egészen speciális látványosság az ujjonnan berendezett étterem és Lafayette kávéház-étterem, Grigoras Dinicu mester zenekarával és Hönisberg-Seidman jazz-el.

Vaskassa (safe) pénz és értéktárgyak megőrzésére.

Írógépek díjtalanul állanak az i. t. vendégek rendelkezésére.

Fodrász- és borbélyszalon, szabóműhely, vasaló- és mosóintézet a szállodában

siában is találunk ilyen sziklarajzokat. A mai busmanok most is ilyen stílusban fejezik ki magukat. Még a kultuszcélokot szolgáló plasztikus faragások is egészen afrikai jellegűek, valamint az apró idiók is. Ezek a figurák különösképpen Afrikában épüget, mint a franciaországi lelőhelyeken kövér női szobrocskák. A mai hottentóknál szinte pontosan ugyanezeket találjuk.

Ezek az emlékek, amelyek a kutatások során egyre nagyobb számban bukkannak fel, azt bizonyítják, hogy Afrika volt az emberiség származási helye. R. M.

- Langenberg. 20.35: Hangv.
- Lipce. 19.30: Operarésl.
- Milánó. 20: Verdi hangv.
- Róma. 20.45: Brahms est.
- Prága. 20.40: Beethoven C-dur hegedű és zongoraszonáta.
- Briinn. 19.25: Cselló.
- Osló. 19.30: Népdalok. 20.30: Hegedű-hangverseny.

Péntek, március 17.

- Bukarest. 19.40: Grammfón. 20: Szimfónikus hangv.
- Budapest. 9.15: Zenekari hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Grammfón. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 1.30: Testnevelési tanfolyam. 2.45: Hírek. 3.30: Diákféltára. 4: Az agyagtábláktól Gutenbergig. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Fuvószene. 6.15: Novella. 6.45: Zongorahangv. 7.25: Külügyi negyedóra. 7.45: Szalonzene. 8.50: Pontos időjelzés, időjárás. 9.10: Az Operaház előadásának kezdés. Puccini: Gianni Schicchi. Utána balett, majd cigányzene.

- Bécs. 22.20: Zenekari hangv.
- Berlin. 20: Lantdalok.
- Breslau. 20: Filharmónikus hangv.
- Stuttgart. 20.05: Wagner est.
- Varsó. 20.15: Szimf. hangv.
- Milánó. 21: Szimf. hangv.
- Róma. 19.20: Grammfón.
- Pozsony. 18.40: Grammfón.
- Stockholm. 20: Haydn: D-dur szimfónia.

SELECT-MOZGO műsora

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7, 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7, 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Luana (Paradicsom madár). Főszerpen: Dolores del Rio. Műsoron kívül legújabb hangos heti hirodó.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtökön fél 3, 5, fél 8 és este 10 órakor utoljára: Ave Caesar! A főszerepekben: Elissa Landi, Fredric March, Claudette Colbert és Charles Laughton. Rendezte: Cecili de Mille. Minden időközleg grandiózussabb filmrekeke.

HIDETES AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, március 14.

- Bukarest. 19.30: Opera. Közben hírek.
- Budapest. 9.15: Zongora, ének, tárcgató. 9.30: Hírek. 12.05: Cigányzene. — 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 5: A földművelésügyi minisztérium előadása. 5.30: Grammfónlemezek. — 6.15: Angol nyelvtanítás. 6.45: Hangv. 8: Vigjáték. 9.45: Pontos időjelzés, időjárás, majd cigányzene, utána jazz.
- Bécs. 20.40: Ének- és zenekari hangv.
- Berlin. 21.30: Beethoven szonáta.
- Breslau. 19.30: Csajkovszkij: Diótörő szvit.
- Frankfurt. 19.30: Hegedűhangv. — 20.30: Csajkovszkij: Aranycipők című operája.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az Opera műsora

Péntek, március 17: Ion Marin Sadoveanu előadása B. Schawról és Caragiáról.
Vasárnap, március 19 (délután): A maradás.
Hétfő, március 20: Bukaresti drámai előadás.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában)
Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9-kor.
Ma, csütörtökön: Mit szól majd a férjem? Fősz.: Renata Müller, Georg Alexander, Ida Wüst, Otto Walburg. Ufa operett-világsláger.

CORSO-MOZGO műsora

Éve hoztátok őket haza! Idegfelkorbácsoló képek a dzsungel életéből. Filmen eddig soha nem látott felvételek. Világszenzáció!

URANIA-MOZGO műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7, 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7, 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Arsen Lupin. Főszerepekben: John és Lionel Barrymore. Műsoron kívül legújabb hangos heti hirodó.

Ganz Abrahámné

Kócserszakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyvosztályánál

Ara 180 lei

ma
(Wie s
Fősz.: Re
der és eg
Ufa silka

Az E

Az ember,
(
s az ember

Nehéznek t
s nehéznek

őnmaga s o

A trópusok
az ember

szenvedése

hallála sá

A mérleg
súlytalanu
a bátorság
a nehézség

Az ember

mert szívét
mert az éle
s a véres

Egyetlen k
a föld res
az ég eitor
s a nemes

Volt idő, f
ma bomba

Volt idő, f
láncokt vé
ma azonba

dübbögő fo

Az ember

de sulya o

nem szívét

de történe

S ezért sz
senyvedni
ezért bold
szu
ezért mélt

ezért mélt

ezért bold

elég könny

— A fra
nesztijava
ból jelenté
amnesztiaj
nak részes
tott kerete
jein kívül
Guadeloupe

— Öt évi
lozvári te
Roman ma
raszt gyilk
régi peres
kedett Urs
hány botút
Ursu megh
dékos embe
Ardeleant.
a vádlott
Giurgiu Já
hagyta az
tovább foly

HIREK

„Mit szól majd a férjem?”

(Wie sag ich's meinem Mann?)
Fősz.: Renata Müller, Georg Alexander és egy színes selyempyjama. Az Ufa sikamlós, szellemes, zenés vígjátéka a ROYAL-MOZGÓBAN.

Az Ember a mérlegen

Az ember, a mai ember megmérte az Idő mérlegén az ember a mérlegen nehéznek találtatott...
Nehéznek találtatott bünei súlyánál fogva s nehéznek találtatott a borzalomért, mit lázas kezével önmaga s a Teremtés ellen köt és oldoz szüntelen.

A trópusoktól az északi pólusig az ember sulya alatt nyög és kiáltoz a Zenith és a Nadir, szenvedéseinek véres ólma s akaratának ostrocsapásai alatt hallálá sapad az Elet s a Halál nem nyer nyugalmat.

A mérleg felbillent másik serpenyőjén sulytalanul gebbed a szépség és a jószág, a bátorság, az igazság és az erő: a nehézség ereje tombol a lendület s a lélek hullámain.

Az ember megmérte s nehéznek találtatott, mert szívére és agyára kő nehezült, mert az édes Mosolyt fegyverrel döfte le s a véres mult szikláiból torlaszt emelt a jövő elé.

Egyetlen kiáltás ma a világ, a föld reszketve döng a lábaink alatt, az ég eltörölta kapuit s a nemes melódiák helyébe a Jaj hangzavara Vopta be magát.

Volt idő, hogy a szellem és a lélek roppant az étheren át, ma bombavető repülőgépek sötétítik el a napot.

Volt idő, hogy a szerelem könnyű lába láncdét végig a virágos réteken: ma azonban páncélos autók, tankok és rohamcsapatok dübörgő falanxa tarolja le a jövő vetését.

Az ember megmérte és nehéznek találtatott, de sulya a lavínak és lavák sulyával egyenlő, nem szívének sulya az, mi lányomja a mérleg serpenyőjét, de történelemelőtti évezredek csufos örök-e.

S ezért szegyen ma embernek lenni, szenvedni a serpenyő sulyai alatt, ezért boldog a szegyen, mit származásunk bélyege sít homlokunkra, ezért méltók napjaink megváltottjainkhoz, ezért méltó jelenünk az elviharzott bár bár multhoz, ezért boldog az, ki ma könnyű tud lenni, elég könnyű ahhoz, hogy a serpenyő kidobja magából.
Salamon László

A francia kamara nagyarányú amnesztiajavaslatot szavazott meg. Párizsból jelentik: A kamara elfogadta az amnesztiajavaslatot. Amnesztiaiban foglalkozó részesei a törvényben megállapított keretek között az anyaország elítélteinek kívül Francia-Afrika, Martinique, Guadeloupe és Réunion elítélteit is.

Öt évi fegyházgyilkosságért. A kolozsvári tábla ma tárgyalta Ardeleanu Roman marosnémeti (hunyardmegyei) parasztgyilkossági perét. Ardeleanu Roman régi pereskedésből kifolyólag összeverekedett Ursu Cornel paraszttal, akinek néhány botütéssel úgy megsebesített, hogy Ursu meghalt. A dévai törvényszék szárdékos emberölésért mondotta ki bűnösnek Ardeleanu. Az ítélet ellen az ügyész és a vádlott is fellebbezett. A tábla dr. Giurgiu János védőbeszéde után helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Dr. Giurgiu tovább folytatódtatott, a semmitűzőkhez.

Torokgyulladás és hűlés ellen Panflavin- pasztillát

A dollár tuljuttott válságának mélypontján

Megnyitották a newyorki értéktőzsdét. A bankélet nyugalmát nem zavarja a betétesek runje

London, március 15. A newyorki értéktőzsdét megnyitották. Washingtonban Woodin amerikai pénzügyi államtitkár kijelentette, hogy a beérlelt közlések szerint a bankélet nyugalmát sehol sem zavarja betétesek runje, sőt a betétek a legtöbb intézetnél meghaladják a kivételeket. Egyidejűleg a nemzetközi tőzsdéken hivatalosan újra megindult a dollár jegyzése. Ezzel a dollár tuljuttott válságának

mélypontján. Az amerikai gabonátőzsdék megnyitása a hét végére várható. Amerikai tőzsdéi körökben számolnak azzal, hogy a kétmilliárd dolláros fizetőkészlet-szaporulat hosszmomentum lesz az áru piacokon, amelyekre a nyomott árak is vételekre ösztönöznek. Valószínű az is, hogy az áru- és értékpiacon egymásra hatásából a jövő hét elejére profitálni fognak az értéktőzsdéi részvények is.

Szavalókórus a Marx-ünnepélyen. A külföldön mindenütt már nagy sikert aratott és nagyobb fejlődésnek induló munkásszavaló kórusok itt Kolozsváron is megalakultak és március 19-én délelőtt a Magyar Színházban rendezendő Marx-ünnepélyen fognak bemutatkozni. A munkásszavalókórusok a tömegművészetet érzékeltetik a hallgatósággal. Kolozsvár munkásságának a körében nagy érdeklődéssel várják a kórusok szárnybontogatását. A vasárnap délelőtti ünnepélyre jegyek már csak igen korlátozott számban kaphatók a szakszervezeteknél és a Munkás Újság kiadóhivatalában.

A szíriai Beiruthban általános sztrájkba léptek a soffőrök. Párizsból jelentik: A szíriai Beiruthban a soffőrök általános sztrájkba léptek. A kereskedők zavargásoktól tartva nem nyitották ki üzleteiket. Veszek aranyat magas napi árban. Régi ékszerket olcsón átalakítottak. Orlov ékszerész. Főpostával szemben. Borzalmas színházegés egy mexikói városban. Londonból jelentik: A mexikói Guadalupe közelében, a Jalisco-karutleti Aguasalilianban színház egészenél mintegy ötven személy életét vesztette. Eddig 32 holttestet emeltek ki az úszkös romok alól.

Akinek hashajtóra van szüksége, orvos a Artim-dragéet ajánl, mert könnyű, a normálisnak megfelelő, alapos béltisztítást végez. Olcsó!

Három évi börtönt kapott a tolvaj katonaszökevény. Moldovan György parasztleány a 88-as gyalogosknál teljesített katonai szolgálatot. A fiatal parasztleány még mielőtt katonákhoz került volna, már többször volt büntetve lopás miatt. Most háromrendbeli lopás miatt s a katonaságtól való dezertálása miatt állt vádlottan a hadbírósg előtt. A besztercemegyei parasztleány a mult év szeptemberében dezertált s októberben fogták el s most állították a hadbírósg elé. Moldovan György Terpiu községben lopott Jancu Alexandrutól, akinél rövid ideig ingyen lakott, ruhaneműket és egyéb értékeket. Pran György kereskedőtől is lopott élelmiszert s Suta Pétertől is ruhaneműket s egyéb dolgokat lopott. A hadbírósg hosszabb tanácskozás után 3 évi börtönrre és 6 évi jogvesztésre ítélte Moldovan Györgyöt.

NATHA
INFLUENZA, GRIPPE ELLEN VÉD
ANACOT
Fertőtleníti a szájat, torkot.

Ülést tartott a távolkeleti eseményeket figyelemmel kísérő népszövetségi bizottság. Genfből jelentik: A távolkeleti eseményeket figyelemmel kísérő népszövetségi bizottság ülést tartott. Az Egyesült Államok kormánya is részt vesz a bizottsági tárgyalásokban a berni amerikai követ útján, de ez nem jelenti, hogy az amerikai kormány már eleve hozzájárulását adná ahhoz, hogy gazdasági blokádot, vagy más kényszerítő rendszabályt amerikai közreműködéssel rendelhesselek el a Csendes óceán nyugati part vidékére.

Bélrenyhesség, a máj és az epeutak bántalmait, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszerveket pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitűnően szabályozza. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

NAPRÓL NAPRA

A Stade Paris jéghekkci csapata nyerte az idei francia bajnokságot. A bajnokcsapat a döntőben a Racing Club ellen 1:0 arányban győzött.

Az 1937-re tervezett párizsi világkiállításra a Mont Valéryn 700 méter magas beton tornyot akarnak építeni, melynek 500 méteres magasságig szerpentin autóval is fel lehet majd jutni.

Csütörtökön megjelenik az amerikai könyvpiacra Roosevelt elnök „Pillanatok a jövőbe” c. könyve, amely élesen kritizálja a nagytőkét.

Julius 25-én a német válogatott futbalcsapat az osztrák válogatottal játszik. A belga-német mérkőzés időpontját október 22-re a norvég-német találkozást november 5-re tűzték ki.

Perry angol tenniszjátékos jobb felső karja gyöggyl, de még hetekig nem teniszezhet.

Láz, bágyadság, fej- és végtagfájdalmak az első jelei a náthaláznak. Védekezünk ez álnok betegségtől. Sokan, akik a meghűlés első jelét, a fejfájást figyelmen kívül hagyják, hosszú ideig szenvednek ebben a betegségben. Gyakran a betegség náthával és torokfájással kezdődik, mert a kórokozók a száj és a légzőcsöveken keresztül jutnak a szervezetbe. A náthalázjány idején tanácsos, hogy szájunkat és garatüregeinket a fertőzéstől megvédjük. Erre a célra legalkalmasabb a jóízű és a baktériumokat megsemmisítő Panflavin-pasztilla.

Georg Fink: Éhes vagyok. Két éve annak, hogy egy ismeretlen író regénykézirata futott be a Berliner Tagblatt szerkesztőségébe. A kísérőlevélben az ismeretlen közölte, hogy a regény az ő életrajza, de most már nem bírja tovább és öngyilkos lesz. Az előkelő napilap soronkívül nyitotta meg hasábjait az új regény számára és az ismeretlen, öngyilkosság szélén álló Georg Fink egy csapásra híres író és az Éhes vagyok annak az évek legnagyobb német köztársasági lett. Ezt a remekművet hozza a Káldor könyvkiadó most magyar nyelven olvasói elé. Önéletrajz és proletárregény. De osztálytudatossága nem jelszavak hangztatásában merül ki, hanem egy lélek bányájának gazdagságából tör felszínre; minden lapja egy osztály- és időfeletti humanizmus nemes fényébe mártott. A békebeli és háborús Berlin külvárosi házainak és nyomortanyáinak életébe nyerünk feledhetetlen bepillantást s egy uri villa s egy misztikus szerelem hősnője, az isteni Diana, minden idők világírodalmának egyik legvonzóbb nőalakja, Hamsun rejtelmes északi asszonyainak sugárzó rokona. A nyomor örök körtáncra játszik előttünk; szenvedés és nélkülözések mindennapos izzó próbái közt válik férfivá a kis Theodor König, hogy helyébe mások támadjanak, akiknek örömtelen gyermekkoruk éppúgy nélkülözések, uccai koldulás és korai munkán sanyarog, míg emberré küzdik magukat vagy belepusztulnak. Felejthetetlen és könnyfakasztó ez a könyv. 320 oldalas remek kiállítású vaskos kötet füve 87 lej, kötve 117 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepageál Kolozsvár. Kérje a kiadó teljes jegyzékét.

Csütörtökön fél 3, 5, fél 8 és 10 órakor:

utóljára
Ave Caesar
A Szinkör Mozgóban

Régi petróleumlámpáját olcsón átalakítjuk ALADDIN lámpára. 125 gertyaerőjű i zófényvel automatikus, zaj, ság és korom nélkül ég.
„ALADDIN”
Bucuresti, Cluj, Timisoara, Str. Regală 11. Str. Neulucea 2. Str. I.C. Bratianu 8.

Nagy ünnepekkel ülik meg Oroszországban Marx Károly halálának ötven éves évfordulóját. Londonból jelentik: Oroszországban a hét folyamán Marx halálának 50-ik évfordulója alkalmából ünnepek lesznek. Leningrádban hatalmas Marx-emléket fognak felavatni.

Eljegyzés. Nussenzweig Rózsika Ersemlye és Ullmann Rafael Bistrita jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

A kínaiak néhány ponton visszavették a japán-mandzsuri csapatokat. Londonból jelentik: A kínaiak Jehol határvidékén néhány ponton visszavették a japán-mandzsuri csapatokat.

Közügylési meghívó. A Tzoor Shalom Cooperative Society Ltd. Haifa társaság f. hó március 26-án, vasárnap d. u. 3 órakor Aradon a Zsidó Kulturházban (Str. Romanului 6.) tartja közgyűlését, amelyre a társaság igazgatósága ezuton is meghívja a társaság minden egyes tagját és felkéri, hogy érdekeinek védelmére a közgyűlésen feltétlenül vegyenek részt.

A RACIONALIZÁLT KÖNYVTÁR JÓKAI U. 3. ALÁTT MEGNYILT.

A tábla helybenhagyta a röpecúd-lázó ifjunktások büntetését. A mult év nyarán indult meg a vizsgálat Havadi Sándor s két fiatal társa ellen, mert komnista röpiratokat terjesztettek a kolozsvári Magyar Színház előtt s a Dermata cipőgyár munkásai között. A törvényszék annak idején Havadi három hónapi elzárásra s ötszáz lej pénzbüntetésre, míg társait 2-2 havi s ötszáz lej pénzbüntetésre ítélte. Fellebbezés folytán került az ügy a tábla elé, amely ma tárgyalta a két ifjunktás perét. A védelem nevében dr. Giurgiu Jon kérte a törvényszék ítéletének a megsemmisítését. A tábla azonban elutasította a védőkérését s csupán Havadi ítéletét szállította három hónapról két hónapra, míg két társának, kik egészen fiatalok még, a büntetését nem változtatta meg a tábla. Az ítélet jogerős.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Van der Loebbe nemzeti szocialista pénzigéreték fejében gyújtotta fel a birodalmi gyűlés palotáját?

Titokban tartják a Hitler-elleni müncheni merényletterv részleteit

Lutheri, a Birodalmi Bank elnökét valószínűleg menesztik. A terror nem szűnik. Franciaország éles tiltakozást jelentett be a versaillesi békeszerződés megsértése ellen

Frick és Göring erélyeshangu felhívásokat adtak ki a rohamosztatok egyéni akcióinak lefekezésére

Berlin, március 15. A Hitler elleni müncheni merénylettervről nem lehet újabb részleteket megtudni. A nyomozás nagy eréllyel folyik tovább, de eredményről semmi hivatalos közlést nem tettek közzé. Berlinben nagyon valószínűtlennek tartják azt a híresztelést, hogy Rupperecht bajor trónörököséhez vezetnek az összeesküvés szálai, bár kétségtelen, hogy Hitler a legélesebben szembe helyezkedik az egész Bajorországban a legnagyobb szimpatianak és szeretetnek örvendő Wittelsbachok újabb unalomra kerülésével, mert az a célja, hogy Bajorországot összekovácsolja az egységes birodalom többi részeivel.

Egyidejű jelentés szerint Frick és Göring erélyeshangu felhívásokat adtak ki a rohamosztatok egyéni akcióinak lefekezésére.

Hangsúlyozzák, hogy a közigazgatás és a jogszolgáltatás, továbbá a színházak ügyeibe való avatkozás meg nem engedett dolog.

Hasonló elbírálás alá tartozik az üzleti élet megzavarásának ügye. A szükséges tisztító munkát a kormány és közegei fogják elvégezni.

Egyébként Luther dr., a Birodalmi Bank elnöke visszaérkezett Bazelből. A napokban Hitler újra fogadni fogja Lutheri s ekkor fog eldölni, hogy meg tudnak-e egyezni a Birodalmi Bank által folytatandó pénzügyi politika tekintetében. Ha ez nem következne be, Luther vissza fog lépni.

Újabb jelentés szerint a külföldi lapok tudósítói berlini szervezetének intervenciójára a birodalmi kormány intézkedett a napokkal ezelőtt őrizetbe vett Leczinszki newyorki újságíró szabadonengedése iránt.

A náci első kormányzati elve: útni kell a gyermekeket

Berlin, március 15. A bajorországi kormányalakítási tárgyalások tovább folynak. Ritter von Epp tábornokot és Buthmann dr. nemzeti szocialista vezető politikust emlegetik miniszterelnökként. Lehetőség, hogy a kormányba a bajor néppárt is belép s ez esetben két miniszteri tárcát kap.

Hessenben Werner dr. miniszterelnök kormánya alkotmányosan megalakult. A tartománygyűlés október elejéig messzemenő felhatalmazást adott a kormány-nak s őszig elnapolta magát.

Egyidejű jelentés szerint a danzigi német főkonzulátus épületére felvonták a fekete-fehér-vörös és kampóskeresztes lobogókat.

A bajor főbiztosi kormány elrendelte, hogy a kerületi főnökségeken s más vezető közigazgatási hatóságoknál készenlétben tartott fegyvereket adják ki a nemzeti szocialista rohamosztatoknak.

Mint jellemző tény adták hírül azt is, hogy

a szászországi iskolákban újra bevezették a testi fenytétet.

Egyébként a müncheni Tagebuch című hetilapot Hitler gyalázása miatt hat hónapra betiltották.

Berlin, március 15. Württemberg tartománygyűlése ma ül össze, hogy megválassza az új államelnököt és a tartománygyűlés új elnökét.

A Der Angriff szerint Paulhaber müncheni hercegeinek és Riboros Citta del Vaticanóban tárgyalást folytatott egyházi vezetőkkel a német centumpárt jövőbeli politikájáról.

A hajza a régi elánnal folyik
Berlin, március 15. A porosz tartománygyűlési kommunista pártirórában házkul-

tatást tartottak s az irattár anyagát beszállították a rendőrségre.

Egyidejűleg a szászországi Limbachban a rendőrség kommunistáknál tartott házkutatás során iratokat foglalt le, amelyek között puccstervezet van és egy lista azokról, akik a puccs eredménye-se után nyomban őrizetbe veendőek vol-nának. Több letartóztatás történt a házkutatások során.

Württembergben az utóbbi napokban 500 kommunista vezetőt tartóztattak le.

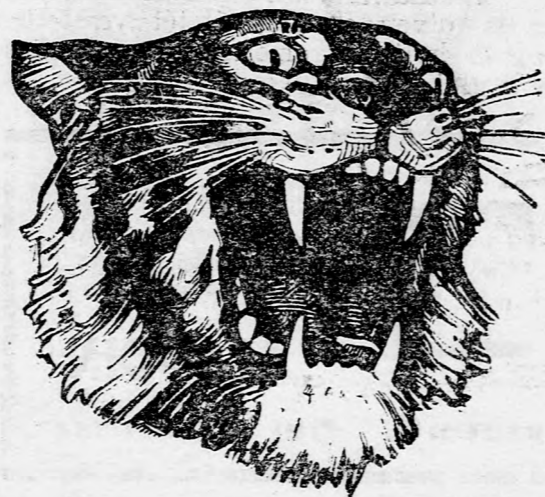
Berlini jelenés szerint a birodalmi és tartománygyűlési kommunista képviselők nem kapnak igazoló iratokat, napi-

dijat s nem vehetik igénybe a képvise-lői vasúti jegyeket sem.

Breslauban rohamosztatok elállották a törvényszéki palota bejáratait s megakadályozták zsidóknak az épületbe lé-pését.

Újságírók kizárva a nagy cécóról

Berlin, március 15. A potsdammi hely-örségi templomban Hindenburg a biro-dalmi gyűlés megnyitóján az oltár mel-lett kap helyet. Tőle jobbra és balra he-lyezkednek el a birodalmi kormány tag-jai és az országok miniszterelnökei. A templom hajójában lesznek a törvényho-

Corso Mozgó

ma mutatja be az

Élve hozzátok őket haza!!!

című, a világ legszenzációsabb filmre-mekét. Filmen soha nem látott felvételek. Jegyeről előre gondoskodjon.

A liberálisok az antiszemita tüntetésekre elnyomására tettek fogadalmat a kamarában

Mi történt a jasi zsidó diákszövetség körül

Bucaresti-Bukarest, március 15. A ka-mara ma délelőtti ülésén napirend előtt lamandi jasi liberális képviselő szólalt fel. Lamandi a kamara hétfői ülésén fel-említette volt, hogy a jasi őrizetbe ve-éség házkutatást tartottak az ottani zsidó diákszövetségnél és pusztá gyanu alapján letartóztattak egyetemi hallgató-kat, akiknek soha semmi közük nem volt a kommunizmushoz. A keddi ülésen Cuza élesen kikelt emiatt lamandi ellen, aki ma reflektált az antiszemita professzor megállapításaira. A liberális képviselő el-mondotta, hogy részint a jasi zsidó diá-kok küldöttségének előadásából, részint más uton is meggyőződött arról, hogy ha egy-két diák ellen megszorító intézkedé-sek jogosnak is bizonyulhattak, a zsidó diákszövetség általában dolgozó vendé-semberekből áll, akik más elbánást érde-melnek. A bűnösökkel szemben eljárhat a rendőrség, de a diákszövetségeket hagy-ják békében, hogy hasonló végzáló termé-szetű intézkedésekkel ne ejtsék kétségbe a zsidó ifjúságot. Valamennyien felelősek vagyunk bizonyos mértékig azért, hogy az állam közeledést egyengessen közöt-tünk és a zsidók között, akik végered-ményben az állam polgárai. Elemi előfel-tétele ez az állam fejlődésének és a belső rend fenntartásának. Az a Cuza-féle kor-cepció, hogy aki zsidó, az kommunista és aki kommunista, az zsidó, ilyen koncepció mellett valamennyiüket kommunisták-

nak lehet deklarálni minket is, akik a li-berális pártot képviseljük.

Cuza nem tudta visszatartani magát attól, hogy megkérdesse a parlament szó-székéről, mi a véleménye a liberális párt vezetőségének ebben a kérdésben. Nos, egy dolgot mondhatok önnek, Cuza ur: a mi parlamentterjeink bármikor és bármi-lyen kis kérdésben is szólalnanak fel, mindig a pártvezetőséget képviselik. Et-ből a szempontból tehát az általam el-mondottak a liberális párt egész vezető-ségének véleményét fejezi ki. A liberális párt: rendpárt. Ha hatalomra hívnak bennünket, legyen nyugodt, Cuza ur, hogy ugyanolyan energiával és elhatár-zottsággal fogjuk elnyomni a kommu-nista megmozdulásokat, mint az önk agitációit, amelyeket egyaránt veszélye-snek tartunk az ország rendjére és nyu-galmára.

— **Lehetséges, hogy Gandhit rövidesen szabadlábba helyezik.** Londonból jelentik: Lehetségesnek tartják, hogy Gandhit és a többi letartóztatásban levő hindu na-cionalista vezéreket szabadon engedik, hogy tárgyaljanak a passzív ellenállás abbahagyásának feltételeiről.

— **A török hadsereg részére Magyarországon vásárolnak lovakat.** Budapest-ről jelentik: Török kormány megbízottak a hadsereg részére lovakat készülnék vá-sárolni Magyarországon. Szemleutjuk elsőnek Baranya megyébe vezetett.

zás tagjai, míg a diplomáciai kar és a sajtó számára a karzaton jelölnek ki he-lyet. A bel- és külföldi sajtót mindössze 80 újságíró képviselheti.

Egyidejűleg cáfolják azt a hírt, hogy Neurath báró birodalmi külügyminiszter visszavonulni készülne.

Franciaország hivatalos tiltakozása

Berlin, március 15. Francois Poncec berlini francia nagykövét tegnap felke-reste Neurath báró német külügyminisz-tert és kormánya képviselőitében tiltako-zását jelentette be a kehli demilitarizált zóna és a versaillesi szerződés megsér-tése miatt.

A birodalmi külügyminiszter kifej-tette a francia nagykövét előtt, hogy a kehli kaszárnyát 36 óra tartamára kisebb nemzeti szocialista rohamoszt tag és segédrendőrség szállotta meg, de ennek a belső rend biztosítása volt az oka.

Az osztag nem tekinthető katonai alaku-latnak, mert csak minden tizedik ember-nek volt vadászfegyvere, vagy revolvere. A német kormány azon az állásponton van, hogy a versaillesi békeszerződést a nemzeti szocialisták átmeneti jellegű kehli tartózkodásával nem sértették meg.

Miért gyújtogatott Loebbe?

London, március 15. A szovjet lapjai azt állítják, hogy Van der Loebbe, a bi-rodalmi gyűlés palotájának felgyújtója ötven ezer márkás ígéretet kapott nem-zeti szocialista körökhöz tartozó titokza-tos személyektől, akik így rábirták a gyújtogatásra.

„Ne legyenek illúzióink”

Berlin, március 15. Azok a kormányval ellenzékben levő lapok, amelyek megjele-nését Hitlerék nem akadályozták meg még mindig a legtartózkodóbb hangon irnak és kritikát alig mernek gyakorolni.

A Franfurter Zeitungban végre megje-lent az első cikke, amely mérsékeltlen bár, de mégis kritikát mer gyakorolni a kor-mány munkája fölött. „Az első hét” című cikkében többek között ezeket írja:

„Alig van egyetlen realizálható hatal-mi tényező Németországban, amit a nem-zeti szocialisták igénybe ne vettek volna. Az összes állami és községi szervezetek már az ő magánformációik járma alá ke-rültek és ne legyenek illúzióink a hely-zet fölött.

Mindazoknak, akik nem tartoznak az 52 százalékhöz, nem marad meg egye-bük, mint fegyvertelen testük és meggyőződésük erőssége. Hiszen a 48 százalékos ellenzéki mentalitással lehetne valamit kezdeni. De fájda-lom: az ellenzék széjjel van forgá-csolva

és így egybefogó munkára nem lehet őket felhasználni.”

„Itt vannak mindenekelőtt a baloldali radikális elemek — folytatja a cikk — militáns vezetőikkel és félvezetőikkel. Hogy lehet ezekkel együtt harcolni ak-kor, amikor a nemzeti szocialisták forra-dalma tényre vált és amikor azt látjuk, hogy hosszú időre rendezkednek be. Aki ma nem tartozik közéjük, az egy kivéte-les jogi állapotban dolgozik.

Sok-sok milliója a német nemzetnek súlyos elnyomásban van ugyan akkor, amikor a népek egy másik fele ujjong.

Vajjon lesz-e az ujjongókban annyi ál-mai bölcsesség, hogy később mindenki számára megszerezik azt a gazdasági és lelki egyensúlyt, amelyre egy nemzetnek szüksége lesz. Mert csak így fogja majd igazolhatni magát a nemzeti szocialista politika és csak így fogja bebizonyítani, hogy nem egy párt, hanem az egész nem-zet érdekében cselekedett.

Az elnyomás ellen
Elismerjük, hogy elégedetlenek, más véleményen levők, ellenzékieskedők min-dig lesznek.

De elnyomottak, megfélemlítettek, bilinesbe törtek ne legyenek egy nagy nemzetben. Nem szabad, hogy legyenek!

Lehet az ellenzék embereit lakat mögé tenni, de ezzel nem háritották el azokat az okokat, amelyeknek eltüntetésén ezek a politikai és publicisztikai irányítók dolgoztak. A kormány egyelőre azzal „vigasztalja” az áldozatok hozzátartozóit, hogy politikai megtorlásokért nem felel-het. Sovány vigasz.”

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomása. Cluj-Kolozsvár, Strada Baros L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

Taxa po-
sktite in
No. 2247

da Baron
Telefon:
Havonta
évre 600.
földre: H
félévre 6.
detések d
KELET
sájdóság
keink ut
rás megje

„Az Ur

Macdona
kormányfé
naba utaz
Mussoliniv
Macdona
Simon ma
Mussolini
sa. Három
le egy asz
nagyobb
tárgyaljon.
lehet, hogy
szűnését és
lését valja
musbán na
a hive, Mus
kimélyülés
politikában
a jövő leg

Es mégis
le kell szer

Annyi h
szág, amen
fenntartásá
nak védelm
jőjjön csak
Tudjuk, ho
var az állá
lanságából
államok eg
és szereteté
sának egy
így szól: „A
ha a cselek
ben.” Mert
az ő nevébe

Régi böl
mai kor kö
pillanathab
vében akar
egészen öm
től. De le
akarásban
esirája.

Három k
len platform
erény, ha e
bajok is je

Ha Itáliá
nagyon ked
éppen a fas
amelyektől
lása. Ujabb
élenkség je
lenül nagy
zsunak.

Mindegy.

Ha nem
jót, majd el
akaraton
jó megtörté

Pillantás

Ezt a cin
ma jelent
elnök tollá

Mint a ré
ka új elnök
madásban
nagyfokesek

Az Unio,
nagyobb or
kinek hatal
lyik szuver
ellen foglal
cselekedetei

is a Wall S
pott fel.

Aki ismer
modern kap
jének ment
nyait, korlá
kai millióm
tabu-voltát,
lentőségün
láfoglalásá

Mert elte
szava után
sége igazod
netében meg
jelentős poli
urai ellen r
megkockázta

Hiszen m
lán éppen
amerikai tip